

VESTNIKOV
MESEČNIK
četrtek,
29. marca,
2001,
72. številka

pen

... naj zavolo betêga
ne zbisnén!

Pujsi prinašamo srečo
- brez nje se v teh hudih parkljevskih
časih ne bomo veselili pomladi.
Do naslednjega Pêna (26. 4.)
bodimo vsi vsaj živi
(če že ne zdravi)!

Prasixch
Selittius
- slovensko
Pomladni
Vunarek je
evropski štirinožni
selivec. Znanost trdi, da je
prispel k nam z Madžarske.
Verjetno ga je privabila železniška
povezava z državama, ki uradno še ni
odprta, zato je toliko več prostora
za Prasixchevo gibanje.

SLADKI SMEH PISATELJICE KAROLINE

LITERATURA

Samo tebi!

Pišoš meni?

KAROLINA KOLMANIČ je lahko nasmejana, saj se predstavitev njene 15. knjige in obenem proslave 70-letnice življenja udeležujejo »ljudske množice«. Velja za »ljudsko« pisateljico in verjetno ga ni večjega priznanja kot prepolna dvorana soboškega gradu, enako pa je tudi drugod, kjer se pojavi - v prekmurskih krajih, na radgonskem koncu, celo na Primorskem ... Karolina: »Za koga pa naj bi pisala, če ne za ljudi. Torej SEM ljudska pisateljica!« Fotografija je iz soboške Zvezde, kjer je bilo pretesno za vse, ki so želeli prisluhniti voditelju JOŽETU VILDU in pisateljici. Prvi je ob tem pripomnil, da bi morali na pomoč poklicati Butalce ali Veržence, da bi ti hotel povečali ... ekec

Evgen Titan **USODNO KURENTOVANJE**

Poklic TV-snemalec je hudo nevarna reč - nikoli ne veš, s katere strani te bo zadelo! Tako je nič hudega sluteči BOJAN BALAŽIČ z življenjsko družico sedel v enem od prijaznih pomurskih lokalov, da bi v miru proslavil materinski dan (ali kaj drugega) in se s svojo MAJDO pomenil o vsakdanjih življenjskih tegobah. Pa je meni nič tebi nič skočila k njemu neznanka, mu pritisnila poljubček na lička (na fotografiji), potem pa jo je jadrno popihala. Dogodek Bojanove soproge (spet glej foto!) sprva sicer ni spravil v slabo voljo, potem pa se je le zamislila: Le kdo je poljubljajoča neznanka? tekal

KATERA JE OBJELA **S. O. S. BOJANA B.?**

Ka si nouri, kak ga je stijsnola!

25 LET NIČ, ZDAJ PA SPET!

Sodelovanje dveh velikih mož regije so primerno zajedli in zalili: župan gornjeradgonski MIHA VODENIK (prvi z desne) in ta čas eden največjih podjetnikov STANKO POLANIČ (njemu nasproti sedeči). Čeprav Polaničevi gradbeni stroji na radgonskem koncu niso brneli kar četrto stoletja, se je to zdaj znova zgodilo. Gradijo 90-stanovanjski blok na Tratah, za katerega obljublja, da ga bodo pravočasno končali. Vsekakor pa pred naslednjimi komunalnimi volitvami. tekal

KURENT, KORANT! HKRATI DALJNI POTEPIN!
KDO. PISANI, SI TI ŽE, TAM VISOKI POZVAČIN?
VSAK LENUH, TRDEGA, ŠE NE ZDRŽI POTEPA!
MLADI DEČKI! BOJTE RESNO TEGA SE PRETEPA!

TEDEN MINE. ODIDETA ZA NJIM ŠE TUDI DVA.
ZIMA NIČ NE PREDE. DEDEK ŽAGA SUHA DRVA.
SNAHA TEKA. SRČNO POJE, NIČ TUDI NE SEDI!
ŽE SOČEN NJEN JE KROF. MAST IZ UST SE JI CEDI

SUHI JANUAR ŽE DALEČ IZGUBLJA SE ZA NAMI
SNEGA, ČUDNO, V FEBRUARJU, PA ŠE NI NIKJER!
REVICA POSTOPA SAMA S PALICO NA SVOJI RAMI.
VSE NAJ BI JI ODNESLA HUDA ČRNA, TUJA, ZVER?

DRVA TREBI IN NE SEKA SUHE VEJE, NIHČE VEČ.
V KLETI SPATI. V ŠTALI KLATI NI POTREBNO MUH.
V »PISNIVEM« ČEBRI, JE VSEGA ŽE TAKO PREVEČ!
PRI OGNJIŠČU, KDO ŠE CENIL BO OVSENI KRUH?

OB HLADNI PEČI, ZDAJ UTRUJENO, ŠE MAMA JOČE.
KER ZA SINOM, MALI VNUK, VEN, ZA NJIM ŠE HOČE.
KDO PA Z DRUGIMI? KDO PA ŠE, BO TU OSTAL DOMA?
SEČKO REZAL? ŽIVINO KRMIL? JEDEL PA LE SPOTOMA?

DANES ČASI PAČ SO TAKI, DA NE ŽIVIMO MI OB MLAKI.
OČE, MATI, DEDEK, BRAT! KUMA, SESTRA, MILI SVAK!
MNOGE ŽELJE S CILJI SO ŠE DALEČ! ALI MED OBLAKI?
BODITE VSI PREVIDNI! NE PODVZEMITE ŠE VI KORAK!

KURENT, V NOČI, GA JE Z JEŽEVKO HUDO POSEKAL.
SPRL SE JE! VELIKO PIL IN SAM ŠE DALJE SE POTEPAL.
A, ŽALOST V HIŠO, VSE HITREJE, POTTIHOME SE VRAČA.
IZGLEDA, DA SPOMLADI VEČ NE BO DOMA KOPAČA.

*In odslej vinogradi nam tam, ZDI SE, bodo vselej v travi.
Petelin domači! Kaj močno ti ZDAJ roji po trdi glavi?*

Morda:

PAMET - ŽAMET, NISO MI TAKO NEZNATNA TRHLA»SNET«.
KURENT, KARANT IN ŠE DOLINSKI MI TRDI POZVAČIN.
NE PODOAJATE SE VEČ V IGRIVI IN MAMLJIVI ONI SVET!
ŠE OSTAL LAHKO BI ŽIVI! VERJEMITE! VAŠ, LJUBI, SIN!

PRODORI

Zidam, zidam dan na dan!

KAJ BI MI BREZ NAS?

DELO KREPI ČLOVEKA

FERI MAUČEC (s svetlejšo pijačo), Vestnikov športni urednik in še vedno (kot kaže še naslednjih 300 let) najboljši nogometni strelec vseh časov v Sloveniji, in **TONČEK GIDER** (z očali), občinski uradnik in prvi pomurski radijski reporter z nogometnih tekem, sta se odločila, da ne bosta pokadila pipe miru (tudi ni potrebe, saj se nista sprla). Vseeno pa sta izkoristila priložnost in slovesno nazdravila uspešni novinarski karieri. Na zdravje!

Ka máš tou žuto?

Boukše kak tvoje čarno!

Ko bomo bli veliki, bomo vsi blcali zogo!

PREDSEDNIK KUČAN (RAZKUŽEN?) V HLEVVU

Slinavka, parkljevka, nore krave, kaj bi še naštevati! Evropski zaton govedoreje se zrcali v vsakodnevni slikovni poročili množičnega klanja živali (te umirajo iz nerazložljivega človekovega strahu pred boleznijo in ne za na njegov krožnik - razlika je zgolj v sprevrženi moralji). Ob tem se nam porajajo takšne in drugačne misli, pentutarjem pa na prvem mestu obžalovanje, da je človek sposoben takega sprenevedanja in licemerstva. Kar smo sami zakuhal, bomo tudi pojedli, za govedorejske težave so najmanj krive živali, za prav vse pa mi, vsemogočni in najpametnejši na tem planetu! Predsednika dežele MILANA KUČANA Pentute v zvezi s tem sicer niso posebej spraševale. Pa vseeno je naš fotograf ujel trenutek, ko je predsednik obiskal enega naših hlevov, ki jih iz dneva v dan bolj ščitijo. Pred vstopom se je treba razkužiti, da ja ne bi boleznijo še bolj razširili. Sicer pa nekdanjemu kmečkemu dečku ni vseeno, ali bodo prekmurske in prleške štale poslej samevale.

Ko bi le bile samo krave nore!

M. Podobnik vlaga v prekmurski nogomet

Če je delo tudi pridnost pri skrbi za reprodukcijo, za nekdanjega strankarskega prvaka in zdaj direktorja Telekomoma MARJANA PODOBNIKA velja, da je med najprizadevnejšimi Slovenci. Sicer pa je po poročilu našega specialista za telekomunikacije Bohega gospod Podobnik na priložnostnem obisku v MS (na fotografiji ob potomcu še direktor soboške enote JOŽE KAVAŠ) razpravljal o tudi za nas (Regijo) pomembnih vprašanjih. Pentute tako prve poročajo, da bo Telekom morebiti gradil svojo zgradbo v Soboti, ob tem pa naj bi finančno močno podjetje (po neuspehu pri žogobrcarjih Olimpije) podprlo tudi enega od prekmurskih nogometnih prvotigašev. Trikrat ugibajte, za kateri klub iz Murske Sobote gre! boheg

Bougi gumi, kak je méjki!

PRŠA : JANŠA = 1 : 0

Prvo ime komune velikopolanske (tako po literatu MIŠKU KRANJCU in njegovi ožji družini) je župan ŠTEFAN PRŠA. Bije hud boj s svetniki in se seveda ne da. Kljub številčni premoči nasprotnika je v obračunu vseeno favorit. Sicer pa o njegovi moči priča tudi Frbova fotografija, saj je zasenčil (pokril) celo prvaka lastne stranke, JANEZA JANŠO.

KDO BO KOGA?

Foto: Frbo

NARAVOSLOVJE

PEN PENOV IZKOPAN V MÜZGAH

Ondan je ŠTEFAN RANTAŠA iz BAKOVEC, kot se za pravega vértu spodobi, pribil: »Akacija v Muzgah je že stara in betežna, čas je, da jo podremo!« Rečeno - storjeno. S pomočnikom BOŠTJANOM sta se odpravila k mogočnemu stoletnemu deblu. Ves dan sta izkopavala megapen pa še naslednjih 24 ur je bilo tako. Nazadnje sta le zmagala in ga ponosna pripeljala domov. Mrcino so razsekali za drva, čeprav bi bila razstrelitev z dinamitom hitrejša, a tudi dražja. Stala bi okrog 30 tisočakov. Foto: aarž

RAZMIŠLJAM

Evgen Sapač,
Brezovci

Quo vadis, slovensko kmetijstvo?

Letos bomo slavili deset let slovenske samostojnosti in s tem tudi samostojnosti slovenskega kmetijstva. V tem kratkem sestavku želim prikazati, kam je kmete pripeljal liberalni odnos države do kmetijstva v zadnjih desetih letih.

Zdi se mi, da so se vrnilo svinčeni časi po drugi svetovni vojni, ko je bil kmet državni sovražnik številka ena in ga je bilo treba čimprej uničiti.

Že leta 1993, v mesecu maju, smo sprejeli Strategijo razvoja slovenskega kmetijstva, ki je obljubljala slovenskim kmetom med in mleko, nadaljevalo pa se je z vseslovenskim kmečkim protestom junija istega leta. Žal je ostala sprejeta Strategija dolgo časa le lepo napisana deklaracija, ki nikogar ni obvezovala.

Znano je, da dohodek v kmetijstvu v zadnjih dvajsetih letih nenehno pada in s tem slabša dohodkovni položaj kmetov. Našo pridelavo otežujejo težke naravne razmere in velika razdrobljenost posesti, to pa je posledica kmetijske politike v propadli Jugoslaviji.

Dodatne dohodkovne težave je povzročila vključitev naše države v tako imenovano Cefto (Združenje srednjeevropskih držav), kjer ne moremo konkurirati velikim agrarnim državam, kot sta Madžarska, Poljska, ki sta nam poceni ponujali svojo hrano.

Vsem težavam pa so se zadnje čase pridružili še naravne katastrofe in neživiljenjski predpisi v kmetijstvu, ki so strožji kot v nekaterih članicah EU, to pa sem osebno ob obisku v Irski in Škotski dobro proučil. Kmetje v pokrajini ob Muri smo po vsem tem še najbolj prizadeti, saj smo še najbolj kmetijska pokrajina v Sloveniji.

Nekoč smo sloveli po prvorazrednem nam prilagojenem svetlolisastem govedu in plemenske telice uspešno izvažali v takratne južne republike. Danes je ta čreda razpolovljena in s tem tudi dohodek kmetov v govedoreji. Tudi pri reji krav molznic zaostajamo edino v naši pokrajini, drugod pa proizvodnja raste.

Lani nas je doletela katastrofalna suša, ki je gotovo najbolj prizadela našo pokrajino in s tem otežila preživetje že tako prepolovljene goveje črede.

Jeseni pred volitvami je bil sprejet Zakon o sanaciji suše, ki je odprl zeleno luč za naše kmete pri povračilu škode. Na žalost je prehitro prišla rumena in nato rdeča.

In glejte! Tukaj se ponavlja zgodba o kmetih, ki smo drugorazredni državljani, saj za nas sprejeti zakoni vlade ne zavezujejo in počne kanibalizem nad že sprejetimi zakoni.

Cene v govedoreji so drastično padle, drugod pa ostale na isti ravni, po drugi strani pa se je skoraj podvojila cena reprodukcijskega materiala za proizvodnjo.

Kmetje ne morejo še naprej živeti od praznih obljub, saj jih pestijo poleg praznega žepa in neživiljenjskih predpisov pred vstopom v EU še druge težave, kot so bolezen norih krav, slinavka in parkljevka, ki že od zelo blizu ogrožajo našo govedorejo in svinjerejo.

Imam vtis, da bi bila država srečna, če ne bi imela kmetov. Drugače si ne morem razlagati nedavnega televizijskega nastopa kmetijskega sekretarja, kjer sta se z novinarko blaženo smejala, ko sta licitirala, koliko tisoč kmetov bo preživelo vstop v EU. Imel sem vtis, da se pogovarjajo o odstrelu medvedov, katerim se ob sedanjem zaraščanju kmetijskih površin bolj povečujejo možnosti kot nam kmetom, ki smo dolga stoletja skrbeli za kulturni videz slovenske krajine.

Svetlana in Nac Oletič živita pri Mali Nedelji

Pomembna je srčna širina

»Najprej je bilo majhno presenečenje, ko sem videla, kako majhna so mesta v Sloveniji. Lugansk v Ukrajini, odkoder prihajam, ima namreč sedemsto tisoč prebivalcev, to pa je v primerjavi z Mariborom in Ljutomerom, kjer sem najprej živela, sploh pa v primerjavi z Malo Nedeljo, kjer živim zdaj s svojo družino, veliko veliko več. Toda kaj kmalu sem se na to tako imenovano majhnost navadila, saj v življenju ni toliko pomembna širina mesta, temveč je pomembno dejstvo, s kakšnimi ljudmi živiš in kakšna je njihova srčna širina,« je povedala Svetlana Oletič o svojem prihodu v deželo na sončni stran Alp.

Ljubezen je bila močnejša

V Slovenijo jo je pripeljal šport. Svetlana igra odbojko in pred leti jo je k sodelovanju povabila ekipa iz Maribora, medtem ko danes Svetlana tekmuje za ekipo Ljutomera. »Tudi večina kolegic, s katerimi sem igrala odbojko v Ukrajini, ne živi več v Lugansku, temveč so članice odbojcarskih moštev po vsej Evropi. Tudi jaz sem mislila, da bom v Sloveniji ostala leto ali dve, vendar je življenje

Ljutomera, toda ljubezen je bila močnejša,« je razložila Svetlana.

Na štedilniku so bili pelmeni

Med našim obiskom pri Oletičevih je medtem zapeljivo dišalo iz kuhinje. Na obisku pri Svetlani sta bili njena starša in mama Raisa je pripravljala jed z imenom pelmeni, za katero bi lahko rekli, da po obliki še najbolj spominja na raviole, glede na izkušnjo pa, da je veliko bolj-

Svetlana in Nac Oletič na poroki.

je dodala Svetlana ter razložila, da je v ukrajinski kuhinji veliko testa in zelenjave, saj mesa nekoč ni bilo veliko. Zato se je bilo treba znati in iz enakih sestavin pripraviti jed na tisoč in en način.

Njeni dvojčici Diana in Michelle sta se medtem pridno igrali v družbi njunega dedka Žorža in pričakovali očeta Naca, ki se je vračal iz službe. Tudi Nac se je ukvarjal s športom, saj je dolga leta igral nogomet, ogledal pa si je skoraj vse odbojcarske tekme, na katerih je igrala Svetlana.

Še danes rad spremlja odbojko, toda ponavadi mu delata družbo dvojčici. Sicer pa je družina rada veliko skupaj in po našem obisku so se odpravljali na prireditev ob materinskem dnevu, ki je bila tisti dan v osnovni šoli pri Mali Nedelji.

Poletne dni Svetlana in Nac z dvojčicama Diano in Michelle izkoristita tudi za obisk ljutomerskega kopaljšča.

odločilo drugače, saj sem spoznala Naca. Zaradi tega sem takrat zelo premišljevala o tem, ali bi sprejela kakšno ponudbo, ki bi pomenila odbojcarsko delovanje daleč od

ša od omenjene italijanske jedi. »Še vedno imam rada ukrajinsko in rusko kuhinjo, toda zadnje časa kuham vedno več slovenskih jedi, saj je priprava hitrejša in lažja.«

Iz albumov smo izbrskali tudi sliko dvojčičinih babic. Michelle in Diana sta bili v njunem naročju zelo pridni.

Te dni sta na obisku pri Mali Nedelji Svetlanina starša Raisa in Žorž. Družinska fotografija je nastala v njihovem stanovanju.

Služba pri Mali Nedelji

Osnovna šola pri Mali Nedelji je tudi tisti kraj, kjer je dobila Svetlana svojo prvo redno službo. Prej je v Križevcih, Cezanjecih in v Ljutomeru trenirala otroke odbojko.

»Ko sem iskala službo, sem poslala šest prijav na različna mesta, na različne šole, ki so imela prosta delovna mesta za poučevanje telesne vzgoje,« se je spominjala Svetlana. »Odgovor, ki me je takrat zelo razveselil, sem dobila prav iz šole v kraju, kjer zdaj živimo z družino, in vesela sem, da lahko učim pri Mali Nedelji, še posebno, ker se na šoli zelo dobro razumemo in imamo prijazno ravnateljico.«

Tri dni do Luganska

Svetlana danes ne obžaluje, da se je odločila za življenje v Sloveniji. Spomini na veliko mesto, kot je Lugansk, so še vedno živi, prebudijo pa se predvsem med obiskom Ljubljane ali Maribora,

Lugansk je mesto ki ima 700.000 prebivalcev.

ko človek vsaj malo začuti utrip velemest. Letos so z družino načrtovali obisk Ukrajine, toda preden bi uredili vse papirje in dobili vizume, bi moralo miniti precej časa. Tako so potovanje odložili za nekaj časa.

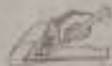
Pot do Luganska bi z vlakom trajala tri dni, pri tem bi prevozili več kot 2300 kilometrov. Svetlana je navajena na velike razdalje.

Že če so se v Lugansku odpravljali na tekovanje z drugo ukrajinsko ekipo, so včasih potrebovali dan ali dva, da so prišli z enega na drugi konec Ukrajine.

Razumevanje in dobrot

Svetlano večkrat obiščejo njeni sorodniki. Sestra je bila z možem na obisku že šestkrat. »In če povem po pravici, Slovenijo bolje pozna kot jaz, saj si vedno vzame čas za ogled naravnih in zgodovinskih znamenitosti ter mest,« se je nasmehnila Svetlana. Starši so bili tokrat na obisku drugič. »Še dobro, da pridejo tolikokrat, da Nac vsaj malo poskuša govoriti rusko, čeprav razume vse, kar povejo moji sorodniki v svojem maternem jeziku,« se je nasmehnila Svetlana.

Sama se je slovenščine naučila zelo hitro, saj drugih Ukrajincev, ki bi z njo govorili rusko, ni bilo. Toda za sporazumevanje z ljudmi ni potrebno samo znanje jezika, temveč so pomembne tudi druge vrline. Med njimi so tudi razumevanje ljudi, prijaznost in dobrot. Kot smo ugotovili med našimi obiskom pri Oletičevih, jih Svetlana in njena družina zagotovo imata.

Dejan Fujs

Stalno odprta

galerija zločinov

Živimo v svetu nasilja; v navado je prišlo kršenje človekovih pravic, zločini so bolj kruti kot kazni, sankcije so vedno rezultat političnih računov in koristi. Žarišče političnih spopadov, državljskih in celo verskih vojn, obračuni med mafijskimi družinami in posameznimi klani, uničenje verskih spomenikov in ugrabitve letal – vse to je na dnevnem redu tudi v tem našem, najnovejšem stoletju.

V glavnem je vse to, vsaj navidezno, daleč od nas, drugič spet se nam dogodki kot neurje s strahovito naglico približajo, zgodijo se pred našimi vrati, včasih celo na našem dvorišču. Hladna vojna je usahnila, toda nasilje v različnih krajih, kotičkih sveta je ostalo. Tisto, kar vznemirja, pa so dvojna merila mednarodnih organizacij do glavnih junakov na obeh straneh družbenih, političnih in moralnih »poligonov«.

Še vedno živimo v času in krajih, kjer rastejo kot testo za krofe narodnoosvobodilne ideologije, zamešene s sanjami o brezrazredni družbi, ki se jim upira nasprotna stran v obliki »pravičnega boja«.

Terorizem, tihotapstvo z ljudmi, nasilje, prekupčevanje in trgovina z mamili so v ozadju skoraj vseh konfliktov, političnih in ekonomskih, v katere so vpleteni ljudje, pripravljeni na vse, tudi na odkrite zločine ...

Ko sta se začela v srednji in vzhodni Evropi v devetdesetih letih uveljavljati tako imenovani zahodni parlamentarizem in naivna demokracija, sta se na poti proti vzhodu »umazala« s skoraj sedemdesetletnim komunizmom in socializmom. Najrazličnejši zahodni »mendedžerji« so začeli kot naivni butalci mešetariti s prebrisanimi slovanskimi Ostapi Benderji. Vnesli so pisane reklame, obnovili mestne fasade, obnovili stare hotele, zaposlili prijatelje, sorodnike in zvodnike ter uveljavili v glavnem slabše strani dobrega, vzročnega kapitalizma. V glavnem pa še vedno niso spremenili načina mišljenja vzhodnoevropskih poslovnežev in politikov, predstavnikov »modernih« parlamentov. Nastal je namreč sistem spontanega klientelizma, nepotizma. Oblast in moč sta ostali, se kopicili v družinskih krogih posameznih političnih voditeljev. Tako so imeli na primer Tudmanova sinova in hčerka, vnuki in celo njihova stara mama Ankica svoja uvozna podjetja, dobrodela, humanitarne organizacije, verige trgovin in celo svojo (Kaptol) banko. V Miloševićevi družini je imela žena svojo stranko, hčerka radijsko postajo, sin je trgoval s prekupčevalci vsega, za kar je bilo na črnem trgu povpraševanje ... Pri tem so se vsi pojavili v internacionalnih revolucijah za boljši jutri, vendar pod zastavami lastnih narodov in, kar je še paradoksalno, pod plaščem demokratskega boja zoper korupcijo!

Nesporazum na tleh nekdanje Jugoslavije je uničil mnogo življenj. Žalostno je bilo pred dnevi gledati vrnitev vukovarskega Hrvata, ki je od leta 1991 čemel v norišnici v srbskem Vršču. Njegov otopen obraz je bil brez čustev, mrtev; ni vedel, ni do kraja doumel, da se je vrnil v domovino, da je svoboden. Prosil je samo za cigarete in vodo. Bo sploh kdaj spregovoril, kakšen duševni, telesni pekel je preživel? So ga skrili v norišnico, da bi preživel, ali so ga vanjo vtaknili,

Kej ste dobri stari časi ...

da bi domači nanj pozabili, da bi izginil, tako kot mnogo drugih vse do danes neidentificiranih žrtev?

Pri vsem tem pa se glavni junaki krvavih »balkanskih vojn«, nekdanji jugoslovanski predsednik Slobodan Milošević in bosansko-srbska voditeljica Radovan Karadžić in Ratko Mladić, še

naprej spretno izogibajo površno nastavljenim pastem mednarodne skupnosti. Celo generalni tajnik ZN Kofi Annan je ob peti obletnici množičnega pokola v bosanski Srebrenici, kjer so ubili deset tisoč muslimanskih civilistov, ugotovil, da pravici še vedno ni zadoščeno in da zločini morajo biti kaznovani.

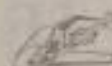
Združeni narodi so postali v zadnjih letih neučinkoviti, Evropska skupnost pa naivna. Politični, nacionalni in gospodarski nesporazumi se pojavljajo kot kraste na telesu zapuščenega otroka; ne izginjajo, marveč se širijo, medtem ko se zdravniki v belih haljah posvetujejo o vrsti terapije, o zdravlilnih dozah.

Spomnimo se samo afriških konfliktov. V Ruandi so 1994. pobili 800 tisoč ljudi. V Angoli umre dnevno zaradi neurejenih političnih in socialnih razmer do 200 ljudi. Svoje probleme neuspešno ali prepočasi rešujejo v Somaliji, Sudanu, Kongu, Sierr Leone. Maoist Pol Pot (umrl 1998) je odgovoren za smrt 1,7 milijona Kambodžanov. Ne svet, marveč ameriška obveščevalna služba CIA si je nakopala na glavo več vplivnih, nepredvidljivih sovražnikov. Eden od njih je savdsko-arabski milijonar Osama bin Laden. Znan je postal po svojih terorističnih akcijah zoper ameriški pravni red. Leta 1998 je v Keniji in Tanzaniji podtaknil bombe pod ameriški ambasadi, zato da je Amerika razpisala za njim tiralico (»wanted«). Tú pa je še njihov drugi največji sovražnik Saddam Husein, ki je pred kratkim izjavil, da bi se rad kloniral.

Leta 1995 sta bila obnovljena dva mednarodna sodniška tribunala – za zločine v nekdanji Jugoslaviji v Haagu, za Ruando v Arusheu. V Haag še vedno prihajajo »male ribe«, pa še te so se na zahtevo Tudmanove doktrine same prijavile (oziroma »žrtvoval« za Hrvaško). Tudi nove srbske oblasti so se po hudih pritiskih omeščale in Koštunica je poslal v haaški zapor svojega prvega »prostovoljca« ... V Haagu je tako že štirideset osumljencev, ki so si na Balkanu omadeževali vest ali celo roke z genocidom ...

V zadnjih desetih letih, ko se je začelo toliko lepega in je mnogo lepih zamisli tudi zašlo v »slepo ulico«, pa so nekateri politični zločinci čez noč slekli svojo volčjo kožo in se prelevili v krotke ovce ... Dosleden bojevnik za palestinsko neodvisnost Jaser Arafat je postal zagovornik miru in je dobil za svojo »preobleko« celo Nobelovo nagrado za mir (1994). Takih spreobrnjenec je na vseh celinah kar precej. Tako na primer stoji kubanski voditelj Fidel Castro že štirideset let s svojimi komunističnimi načeli na »steklenih nogah«. V mednarodnih dialogih je izdelal izjemno natančen nagovor, v katerem je združil idealizem, gospodarski oportunitizem in ponižno siromaštvo. Sveta s tem najbrž ni do konca prepričal, vendar ga Američani puščajo pri miru, čeprav jim pred nosom dela zdravo.

Svet pa se vrti naprej. Ko izginejo nesporazumi na enem koncu globusa, se pojavijo na drugem. Najnovejši spopad na makedonsko-srbski meji na Kosovu ni samo političen, marveč gospodarski, prekinjena je namreč veriga tihotapstva z mamili, ki je vodila z Bližnjega vzhoda čez Balkan v Evropo. S svojimi manj vidnimi kraki pa tudi čez Slovenijo. To pa je samo dokaz, da smo, čeprav majhni, včasih dobrodošli za velike politične, gospodarske (beri: tihotapske) transakcije. Sicer pa je že Martin Krpan »švercal« sol, »raubarkomande« pa so ostale kot pisni spomeniki ne samo v Jurčičevi literaturi, marveč tudi v ustnem izročilu o rokovanjnih na naših cestah v smeri iz Celja proti Trojanam in iz Ljubljane proti Kopru.

BRANKO ŠOMEN

Velika

TRIPENKETA

Šestim Pomurcem (ali, če hočete, Prlekem in Prekmurcem) smo tokrat zastavili naslednja globokomna vprašanja:

1. Je človek lahko spomladi bolj zaljubljen kot v drugih letnih časih?
2. V Sloveniji je kar nekaj novodobnih milijonarjev. Kako so po vašem obogateli?
3. Če bi Pén zbiral podpise za 0,0 promila alkohola v krvi udeležencev v prometu, bi podpisali? Zakaj?

JASNA LEGEN

dijakinja, Bunčani

1. Ja, ker se začne prebujati narava in z njo tudi mi. Vse začne cveteti, več je romantičnega razpoloženja, zato se hitreje zaljubimo in lažje izražamo svoja čustva.
2. Mislim, da je večina obogatela prek kvizov, nekateri pa tudi s prevarami.
3. Ja, ker to vpliva na varnost samega sebe in ljudi okoli nas.

HELENA ZVER

urednica TV oddaje Hidak/
Mostovi, Lendava:

1. Spomladansko prebujanje narave je zame znova in znova neponovljivo in edinstveno doživetje, čeprav se na neki način ponavlja vsako leto. Toda zaljubljenost pri meni ni povezana s pomladjo. A brez ljubezni, pa če je to ljubezen do osebe, dela, ki ga opravljam, do cvetočega vrta, trenutka, ki si ga globoko vtisnem v spomin, današnjega stresnega življenja (brez pomoči psihiatra) v nobenem letnem času ni mogoče preživeti.

2. Pojem »biti bogat« je relativen. Tisti, na katere ste mislili z vprašanjem, so bili ob pravem času na pravem mestu s pravimi zvezami, ki so jih izkoristili. Sama te sreče, žal, nisem imela. Še certifikate sem naložila tja, »kjer je srce«, pa bi bilo bolje, če bi jih po lastni pameti. Ostane mi upanje na glavni zadetek pri loteriji, ampak kaj, ko vedno pozabim izpolniti in unovčiti listič. Stari časi, ko so veljali reki kot Rana ura – zlata ura, pa so že zdavnaj za nami. Z marljivostjo je mogoče preživeti, obogateti pa nikakor!

3. Če bi podpisala, bi se tega tudi držala. Zaradi vinjenih voznikov namreč umre preveč ljudi. Hkrati pa sem prepričana, da kozarček, s katerim nazdraviš ob poslovnem kosilu ali zaželiš prijatelju ali sodelavcu vse najboljše ob jubileju in se nato čez nekaj ur zapelješ domov, ni tak greh. Nikoli pa ne bi podpisala izjave o tem, da ne bom prekoračila dovoljene hitrosti, čeprav se zavedam, da so posledice hitre vožnje enako tragične. Zaradi nenehne naglice veljam že kar za »splošno nevarnost« na cesti.

MONIKA SANDRELI

Romani Union, Murska Sobota:

1. Spomladi smo bolj zaljubljeni, ker smo deležni večje pozornosti, ker vse cveti, ptički pojejo, prebuja se narava in z njo tudi ljubezen.
2. Bili so v Jonasovi oddaji Lepo je biti milijonar.
3. Alkohol v krvi med vožnjo je zelo nevaren in ogroža človeško življenje, zato naj ga vozniki ne bi uživali.

BLAŽ ČOLIG

strojnik na drsališču, Murska Sobota

1. Pomlad že od nekdaj velja za čas zaljubljenecv, zato mora biti nekaj na tem, sicer si lahko zaljubljen ne glede na letni čas. Pomladno brstenje pa pač vpliva na tudi na »brstenje ...«.
2. Glede na to, da na kvizu Lepo je biti milijonar, tekmovalci, razen nekaterih izjem, niso preveč uspešni, bi lahko rekel, da jih je veliko obogatelo na račun »iznajdljivosti«, to pa si lahko razlaga vsak po svoje.
3. Ne bi podpisal, ker menim, da je zdajšnja meja v redu. Pri prometnih nesrečah, kjer je vzrok alkohol, pa je ta meja krepko prekoračena.

MARJAN HORVAT

inšpektor za varnost v cestnem prometu pri Policijski upravi Murska Sobota

1. Ali je pomlad čas zaljubljenosti, je najbolj odvisno od vsakega človeka posebej, saj je vsaka zaljubljenost, ne glede na letni čas, lepa, mikavna, koristna ali pa tudi ne.
2. To najbolj natančno vedo nekateri milijonarji, ki o tem razmišljajo v zaporu, in tisti, ki se čakajo na to priložnost.
3. Najprej bi morali na referendumu ugotoviti, ali je 0,0 promila alkohola zgornja ali spodnja meja. Pobudo bom seveda podpisal, ko bo znano, koliko podpisov je potrebnih za referendum.

MATEJA HAUSER PODLUNŠEK

direktorica Izobraževalnega centra Rakičan

1. Ko se ptički ženijo, fant si najde deklico ... Če odmislimo romantiko, v katero ponavadi ovijamo pomladansko zaljubljenost, gre za prvinske nagone in logiko narave. Pomlad je čas parjenja velikega števila živalskih vrst in »razganja« predvsem osebkov v reprodukcijskem obdobju. Ja, narava je že vedela ...
2. Že kako, prav gotovo pa ne na način, s katerim to običajno želimo početi: če boš bolj priden, če boš še več in bolj dolgo delal, če boš varčen ... Prepričana sem, da je polovica sedanjih milijonarjev vložila v svoje milijone veliko svojih sposobnosti, tveganja in poguma, druga polovica pa jih je podedovala, zaslužila na borzi ... ali priigrala pri Jonasu. Sicer pa si milijonar že z enim milijonom, ali ne?
3. Mislim, da liste z 0,0 promila alkohola v krvi zaenkrat ne bi podpisala, ker sem za realne in ne licemerske omejitve. Ne zavračam pa možnosti, da me konkretni in strokovno podprti argumenti ne bi prepričali. Morda bi bilo bolj realno razmišljati o 0,03 promila. Dokazano je namreč, da majhna količina alkohola dela ljudi bolj strpne in prijazne ...

Dan žena v Trdkovi

Praznujejo ga že desetletja, brez prekinitve. Mnogo kje so ga odrinili, pozabili nanj ali ga zamenjali z bližnjim materinskim dnevom, tam na tromeji med Avstrijo, Madžarsko in Slovenijo pa je ostal takšen, kot je bil pred desetletjem, dvema in še nazaj. V okrog petdesetih domačijah živi dvesto ljudi. Za praznik žena moška stran poprime za delo, mladi poskrbijo za kulturni program, ženske pa praznje opravljene posedejo za lepo pogrnjena omizja. S praznovanjem zaživi vsa vas, dobrodošle pa so tudi mame, tašče in druge sorodnice iz okoliških vasi. Glavni organizator prireditve je gasilsko društvo, priskočijo sodelavci turističnega društva in vsak, ki lahko kaj pomaga.

Moški iskreno razvajali

Najbolj prisrčno so svojim mamicam, babicam, prababicam ... voščili najmlajši. Iskreno in brez treme so svoje občutke izražali Katarina, dve Urški in Melani pa Timi, Igor in Denis.

Moški so si za ta večer zaslužili samo pohvale. Herman Čepnjak in Jože Kuhar sta prevzela strežbo in šlo jima je odlično od rok. Najprej sta mize obložila s pecivom, ki so ga čez dan napekle pridne trdkovske gospodinje (tega dela tudi za endan niso hotele prepustiti moškim), potem pa sta postregla z izdatno in okusno pripravljeno večerjo. Zanj je nekaj primaknila občina pa še vsak mož za svojo boljšo polovico.

Najstarejša med udeleženkami je bila Marija Salaj. Kljub letom in prehladu se je ta večer med sovaščankami odlično počutila in se veliko pogovarjala.

Straža pri vhodnih vratih je bila v postavi Gusti Andrejek in Karel Lang, predsednik vaškega odbora in občinski svetnik, kje v bližini pa je bil vedno tudi Srečko Kalamar, predsednik turističnega društva. Prva dva sta sprejemala gostje, jim voščila in podarila cvet. Z nageljnomo v roki se nam je nasmehnila učiteljica v pokoju Šarika Gubič. Naslednji stisk roke obeh mož bo veljal njeni snahi.

FOTO Nataša J.

Točilna miza je bil in ostaja moška domena, pa četudi je dan žena. Drago Guliču, Hermanu Kisilaku, Marjanu Embersiču in Karlu Lesicu je dobre »špricerje« natočil Drago Drvarič. Na zdravje! Ženske so za hrbtom in ne vidijo, kolikokrat bo ponovil ...

Do nedavna je v Trdkovi deloval zbor ljudskih pevk, prav za letošnji praznik dneva žena pa so se javnosti prvič predstavile mlade pevke. Za svoj debitantski nastop so naštudirale in odlično odpele nekaj lepih slovenskih narodnih. Prisluzeni aplavz je obezva, da bo kvartet trdkovskih snah v sestavi Anica Zrim, Jožica Gubič, Irena Kalamar in Sonja Rogan nasledil zbor ljudskih pevk. Korajža velja!

Trdkova je v občini Kuzma in povabilu na prireditve se je, dobro razpoložen, odzval tudi župan Jožef Škalič. Med pozdravnim nagovorom so za platnom že čakale na nastop lutkarice iz dramske skupine Tromejnik, ki vsako leto preseneti s kar nekaj točkami in z zelo skrbno pripravljenim programom. Njihova zlahtnost so odlični lastni teksti v narečju.

Prijeten kulturni večer se je po tradiciji prevesil v zabavo. Peter Avguštin je poskrbel, da so srbele pete. Prihodnje leto bo v Trdkovi spet tako, zato naj živi 8. marec, mednarodni dan žena.

Usojeno nam je živeti in – umreti

Grobница

Janeza Košalina

Vse, kar se rodi, prej ko slej umre. Tudi človek, čeprav marsikdo, ki je poln ustvarjalnega elana, noče misliti na smrt. To je zanj tabu tema. No, da, na stara leta pa končno le spozna, da fizično življenje posameznika ni večno. Verni se tolažimo, da je še eno: duhovno življenje, ki se nadaljuje po smrti.

Vas je smrti strah? Kakor koga! So posamezniki, ki se smrti bojijo; so tudi ljudje, ki se je veselijo. So ljudje, ki sami prekinejo svoje življenje, so pa ljudje, ki se (povedano v prisposodbi) oprijemajo slamice na vodi, samo, da bi življenje podaljšali. So ljudje, ki jim je hudo, ker bodo morali vse, kar so prigospodarili, pustiti drugim, ki se nanje pozneje niti spomnili ne bodo več ... So ljudje, ki jim ni toliko žal lastne smrti, ampak so žalostni, ker bodo svojci v veliki duševni bolečini, ker so jih (umrle) izgubili

Janez Košalin od Grada je star 88 let in o smrti že dlje časa veliko razmišlja. Zanimivo (in za nekatere zelo spodbudno) je, da se smrti ne boji.

»Ko pride, pač pride in tu ni pomoči,« je povedal.

Smrt je človekova spremljevalka že od samega rojstva, čeprav tega nočemo priznati. Vsako sekundo, minuto, uro, dan, teden, mesec, leto ... smo bliže smrti.

»Leta 1941 sem bil v Franciji, ki so jo zasedli Nemci. Odpeljali so me v *lager* v Nemčijo, a sem od tam pobegnil in se zaposlil na manj nevarnem območju v Launawerktu, kjer je bila rafinerija. To so zavezniki 1943. leta bombardirali in tudi sam sem komajda ušel smrti. Kmalu sem se vrnil domov in vpoklicali so me v vojsko. Bil sem sofer v Slavonskem Brodu. Tam sem nekaj uspičil in namesto, da bi šel domov na dopust, so me kaznovali in

Graškemu osemnosemdesetletniku se je upiralo, da bi moral gniti v grobu, v katerega prodira voda, zato je financiral gradnjo vodotesne grobnice. Tudi krste za grobnico so neprodušno zaprte. Morda človek niti ne strohni, čeprav nima svetniških zaslug. Iz starega groba (desno) je dal prekopati svojo pokojno Emo.

spomini tudi na lepše strani svojega življenja. Na poroko, na primer. Ženil se je 1948. leta, ko je bil star šestindvajset let. Žena Ema je zanosila osemkrat, žal pa so ostali pri življenju le trije otroci. Smrti je zrl torej v oči tudi, ko je jemala njegove nedolžne otročičke. »Taka je usoda,« se je tolažil. Usoda je najbrž tudi to, da je ostal pred dvema letoma vdovec, saj je žena umrla v 74. letu starosti. Najpogosteje je narobe: prej umrejo mošje.

»Razmišljal sem, kaj bo z menoj potem, ko me bodo zakopali. Naj gnijem na močvirnatem graškem pokopališču in v grobu, kamor smo že položili mojom Emo. Potožil sem se sestri Mariji, ki živi od 1934. leta v Franciji, zaposlena je bila pri »doktorici«, je vdova in premožna. V zakonu ni imela otrok. Ostala bo v tujini in tam je dala zgraditi grobnico. Ob obisku sem si jo ogledal. Ob vrniti domov sem šel na ogled grobnic na Slaveče in na Trdkovo. Navdušil sem se. Potem, ko pa je sestra obljubila financiranje, pa sem kar najel kamnoseškega mojstra Bunderla in naredili so grobnico, katere gornji del meri 240 krat 240 centimetrov, »jama«, pa je toliko široka in globoka, da lahko postavijo pri tleh tri krste, iznad njih pa še tri. Notranjost je obložena s kajlicami (ploščicami), vse, kar je zunaj, pa je iz kakovostnega granita.«

Janez Košalin od Grada je ob finančni pomoči sestre Marije dal zgraditi na graškem pokopališču grobnico za šest krst, vredno več kot milijon tolarjev. Veliko?

»Ne,« pravi Janez, »kajti, če bi dali graditi šest nagrobnih spomenikov, bi stalo več.« Sicer pa vsak dan obišče pokopališče, vendar se ne boji Matilde.

Tako Janez Košalin. Človek, ki se ne boji pokopališča (vsak dan ga obišče) ne smrti, vendar ni dovolil, da bi njegovi posmrtni ostanki gnili v blatu, ampak bodo v neprodušno zaprti kovinski krsti. Sicer pa je v grobnici že ena krsta. Truplo svoje žene Eme je dal prekopati iz sosednjega klasičnega groba, zunaj obloženega z marmorjem, v družinsko grobnico. Na njej je tudi spominska plošča. Na njej je napisan priimek KOŠALIN, spodaj pa je kot prvi dal napisati svoje ime: Janez * 1922, za njim pa je križec, znak za leto smrti, letnico pa bodo pač pritrdili, ko bo prenehalo njegovo življenje. Sam si prizadeva, da bi še dolgo živel. Pod njegovim imenom je napis Ema in njeni letnici rojstva in smrti; vodoravno ob njunih imenih pa je njuna skupna fotografija. Ostala nista skupaj le, dokler ju smrt ni ločila, ampak bosta skupaj tudi v grobu – grobnici.

Družinske

Draga žena, srečno smo prispeli v precej prijeten kraj. Nastanjeni smo v vasi, 98 kilometrov oddaljeni od Karlovca, kjer so domačini zelo prijazni. Svoj naslov ti bom sporočil v naslednjem pismu, ker nas še niso prevzeli, kot da smo jim odveč. Imamo pa dobre hrvaške rezervne oficirje. V naslednjem pismu ti bom sporočil svoj naslov, saj bomo ostali na tem mestu. Pušk ne bomo dobili. Drugih novic ni. Poljubljam vaju! Károly 1941. IV. 5.

Rumena, oguljena dopisnica. Na prvi strani štirje žigi. Na desnem delu znamke, s podobo mladega kralja Petra, žig: KARLOVAC (latinica in cirilica) 05. 04. 1914. V desnem kotu na velikem žigu je desni del napisa v cirilici nečitljiv, z levega se razbere TELEFONSKO TELEFONSKOJ STANICI. Tesno ob karlovškem žigu je manjši z napisom BUDAPEST 941 AUG - 8. Čisto v desnem kotu dopisnice je nemški žig z nečitljivo, drobno gotico in z orlovo podobo. Naslovljenka je Marija Tomšič, Kot 14, poš. Dol. Lendava, 153/14 Prekmurje 115. Med vrsticami je odtisnjen napis: Volt jugoszláv levelszekrenyben talaltatott (Najdeno v nekdanjem jugoslovanskem poštnem nabiralniku).

Károly takrat, ko je svoji ženi Mariji pred šestdesetimi leti na veliki četrtek, 5. aprila 1941. leta, v tisti neimenovani hrvaški vasi na vojni pošti oddal dopisnico, še ni vedel, da so beograjske množice pozivale k vojni: »Bolje rat, nego pakt!« Nemci pa pripavljali bombnike za polet. Nasleni dan, morda prej kot njegova dopisnica, je razpuščen kontigent rezervistov krenil za železniško postajo. Kasneje, ko so moški obujali spomine na velike in majhne vojske, je rad pripovedoval, kako je prilezel z nekaj rojaki iz okolice Lendve na prvi vlak proti Zagrebu, od tam pa so po pešačenju ob progi proti Varaždinu na neki postaji jurišali na vlak. Spet peš, spet z vlakom, dokler se po enem tednu ni znašel v Murškem Središču. Med potjo mu je neki rezervni častnik priskrbel še odpustnico iz vojske.

Zgodba, kot na tisoče podobnih, a zame vseeno nekaj posebnega. Károly, star 34 let, Marija, deset let mlajša, njuna petletna hči pa je ves dan čakala ob lesi, in ko so nad Kotom leteli avioni, je ponavljala: »Striček pilot, pripelji mojega očka!«

Družinska relikvija, ki jo vsako leto 5. avgusta nekajkrat preberem.

Pomisliš, dragi bralec, da nihče ne uide Matildi?

ŠTEFAN L. SOBOČAN

skrivnosti

Na srečo je Karoly Tomšič po tej avanturi ušel vsem vojskam. Ko so ga 1944. leta pušičarji na silo hoteli odvreči, se je izgovoril na ženinih šest osirotelih bratov in sester, ki jim je bil edini hranitelj. Po vojni ga je ljudska volja izbrala na prvih svobodnih volitvah. O tem je pričala skupinska fotografija, posneta pred Pepijevo gostilno, kjer so vsi odborniki lendavskega okraja z optimizmom zrlji v svetlo prihodnost. A kaj, ko pa ni bil zagret za oblast, in da bi ga »prijateljsko« prepričali o njegovi pomembni vlogi pri zgraditvi Titove Jugoslavije, so ga za teden dni zaprli, potem pa prevzgojenemu zaupali

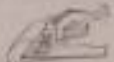
Károly Tomšič je po prihodu iz Karlovca kupil svoj prvi prostobežeči bicikel. A kaj, ko pa ga je madžarska oblast takoj uvedla v svoje evidence kot morebitno uporabno prevozno sredstvo za vojsko.

vodenje obvezne oddaje in kot malemu proletarcu zabičali, naj budno spremlja vsak korak reakcionarnih kulakov. V vasi ga najprej niso lepo gledali, a ko je stric sedanjega poveljnika slovenske vojske, Ladislava Lipiča, namesto ene zaklal dve svinji in ga je neki dobrohotnik prijavil, tovariši pa so vzeli v precep mojega očeta, se je vse spremenilo. Mama je iz zadnjih jajc spekla šmarn za oblast, in ko so se oni mastili pred vedno lačnimi Vidajevimi otroki, je svojo sestro poslala k Peterkovim, češ tovariši so tu in vse vedo. Meso ene svinje so poskrili, toda v naglici pozabili na eno tenco in ledvico. Tovariši so pregledali, prešteli vsak kos mesa, ugotovili, da vse štima, in podpisali zapisnik. Gospodinja je vsem trem zavila precejšen kos mesa v Ljusko pravico. Moj oče pa je uvidel, da niso izkoristili prilike in naznanili svetu, da so v majhni obmurski vasi imperialistični Amerikanci in celo veliki Mičurin, ki je uspel križati bučo in paradižnik, a nikomur ni upelo selekcionirati praseta s petimi gnjatmi.

In kako vem jaz o tem, čeprav me še niti ni bilo na svetu? Karoly je bil moj oče. In žal mi je, da sem ga razočarala že ob svojem rojstvu. V tistih inforbirojevskih časih, ko niti sladkorja ni bilo, je v upanju, da mu bo drugi otrok privekal na svet kot fantek, uspel priskrbeti mordo dudico.

Moja mama, ki ji je neka Ciganka prerokovala, da bo imela tri otroke, je točno sledila božjemu namigu, čeprav je 1941. leta za nekaj časa izgubila upanje. A ko je 8. avgusta, štiri mesece po prihodu moža, dobila dopisnico, je že vedela, da so vse bitke dobljene.

Ella Pivar

Zivo ustno izročilo v Prekmurju in na Štajerskem

Ustno izročilo in legende pogosto skrivajo v sebi spomin na resnične dogodke iz davne preteklosti. Nekoč naši predniki še niso imeli ne omike ne materialnih možnosti, da bi dogajanja časa zapisovali. Le iz roda v rod se je ohranjalo ustno izročilo. Tako se je ohranil tudi spomin na sveta brata Cirila in Metoda, ki naj bi skozi naše kraje potovala v Rim in spotoma krstila naše poganske prednike.

Sveta moža naj bi prečkala Muro v Melincih

Reka Mura je blizu Melinc nekoč tekla drugje kot danes. O tem priča tudi dejstvo, da so naši pred desetletji na drugem koncu vasi dva mejna kamna, ki sta mejila med Avstrijo in Ogrsko. Verjetno sta bila iz dobe Marije Terezije. Po ustnem izročilu naj bi pri Melincih prečkala reko sveta brata Ciril in Metod, ko sta potovala proti Rimu. To mi je povedal poleti leta 2000 predsednik sveta tamkajšnje krajevne skupnosti Peter Dugar.

Krst v Kršovščaku blizu Male Nedelje

V Kuršincih blizu Male Nedelje je območje z zanimivim imenom Kršovščak. Tam je stari izviri, ki mu domačini po domače pravijo »studenec«. Ljudsko izročilo pravi, da naj bi tukaj nekoč krstila takratno pogansko prebivalstvo sveta brata Ciril in Metod. Spomin na to dogajanje naj bi bilo tukajšnje ledinsko ime Kršovščak. Izviralo naj bi iz besede krst. Na tem območju je zdaj veliko vodno zajetje za potrebe gospodinjstev malonedeljskega območja.

V portalu benediške cerkve je letnica 853

Živ spomin na brata Cirila in Metoda je tudi pri Benediktu v Slovenskih goricah. Naselje leži ob magistralni cesti Maribor-

Mura je nekoč pogosto spreminjala tok. Foto: F. Š.

Ciril in Metod

potovala skozi Melince, Malo Nedeljo, Benedikt ...

Lenart-Gornja Radgona... Prvi pisni viri o Benediktu so iz 9. stoletja. V portalu cerkve najdemo letnico 853, ki je dokaz za njeno romansko poreklo. Novo gotsko cerkev, ki je do danes preživela prezidave, so zgradili v 14. stoletju.

V ljudskem izročilu živi prepričanje, da sta tod mimo hodila po nekdanji rimski cesti Ciril in Metod, učitelja slovanskega jezika iz Velike Moravske.

Benedičan Janez Šijanec je v knjižici Benedikt skozi čas v sliki in besedi, ki je izšla leta 1993, med drugim zapisal: «... Kakor smo doslej zaznali, ustno izročilo sicer domneva, da bi mogla sveta brata Ciril in Metod obiskati tudi ta kraj, vendar ni nikakršnih zapisov o tem. Povsem pa je mogoče sklepati, da so bili rodovi skozi stoletja prepričani, da so vendarle sprejeli omiko in krščansko vero v slovanskem jeziku prav po njuni zaslugi, zato sta postala in ostala po razglasitvi za svetnika nekakšna zavetnika benediške župnije. O resničnosti takšne miselnosti pričata kar dve znamenji. Prvo v cerkvi sv. Benedikta, kjer stojita na podiju na levem opornem stebri pri križni kapeli kipa obeh bratov s simboli oznanjevanja vere in omike (tablice in knjige v roki). Drugo, mlajše znamenje pa predstavlja relief, ki so ga postavili domačini leta 1938 nad betonski nadstrešek nad vhodom v Ciril-Metodov dom, sedanji

V Benediktu je posvečeno sv. Cirilu in Metodu dvoje znamenj. Po njiju se je imenoval tudi kulturni dom. Ta kipa stojita v benediški cerkvi.

kulturni dom pri Benediktu. Žal je moral ta relief »pobegniti« med drugo vojno pred Nemci v cerkev sv. Treh kraljev (stoji na bližnjem griču, op. p.), kjer je še danes ...»

Ustno izročilo je treba povezati z zgodovinskimi dejstvi. Sredi 9. stoletja je država Velika Moravska namreč že pokristjanjena. Naše območje je takrat spadalo pod to vladavino, katere kneževina se je imenovala Panonija s fevdom po imenu Spodnja Panonija. Cerkev naj bi bila pri Benediktu pozidana že leta 853, torej v času, ko je knez Rastislav spoznal mnoge zmote, usodne za obstoj narodov. Prav od leta 853 dalje je bila Velika Moravska z majhnimi presledki politično samos-

tojna. Bavarski duhovniki so morali oditi. Med našim ljudstvom so ostali le italijanski in bizantinski misijonarji. V takšnih razmerah je bilo moravsko krščanstvo precej površno. Knez Rastislav se skuša otresti nemške politične in cerkvene oblasti. Kljub hudemu pritisku vzhodnofrankovskega kralja Ludvika Nemškega uspe Rastislavu navezati stike s središčem vzhodnega krščanstva v Bizancu. Od tu je prošil za pomoč slovanske misijonarje in ponujal politično zaveznitvo. In prišli so. Vodila sta jih apostola, brata Ciril in Metod. Njuno poslanstvo se začne v Veliki Moravski leta 863. Potem potujeta po nekdanji rimski cesti, ki je vodila proti Ptujju, Celju, Ljubljani, in prispeta v Rim v poznem poletju leta 867. Prvotna benediška cerkev z letnico 853 ne more biti povezana z opisanim dogajanjem, a to vseeno ne pomeni, da se Ciril in Metod tukaj ne bi ustavila.

Benediško območje ima bogato zgodovino. Arheologi so odkrili železnodobne in rimske gomile ter celo ostaline rimskih stavb.

In če se ozremo po današnjih evropskih turističnih oziroma kulturnozgodovinskih poteh, bomo ugotovili, da naši zahodni sosede znajo prodati vse, kar le malo »diši« po resnici. Melinci, Kuršinci in Benedikt bi lahko opisano ustno izročilo unovčili v turistične namene »stotero in tisočero« ...

Predsednik sveta Krajevne skupnosti Melinci Peter Dugar je povedal: »Tam zadaj teče Mura in ustno izročilo pravi, da sta jo tam prečkala brata Ciril in Metod. Foto: F. Š.

Franček Štefanec

Indijski zlati trikotnik z

STANE
LITROP

Potovanje v Indijo sva z Ireno načrtovala že na lanskem popotovanju po Maleziji in Borneu. Ker v času načrtovanja letošnjega dopusta ni bilo možnosti skupinskega odhoda, sva se odločila za potovanje po Indiji in Nepalju po individualnem programu, ki ga je pripravilo turistično podjetje Kompas Holidays. 16-dnevno potovanje je zajemalo ogled Delhija z zlatim trikotnikom Varanasi in Katmandu.

Svetovno znana draguljarna Kohinoor v Agri je prava paša za oči. Dragocenosti so skrbno zaščitene in varovane. Ob obiskih si jih vedno ogledajo tudi najbolj vplivni svetovni državniki. Na ogled so veličastne tridimenzionalne tapiserije in dragulji neprecenljivih vrednosti, med njimi tudi figura slona, oblečenega v oblačila z rubini, perлами, ametisti, smaragdi

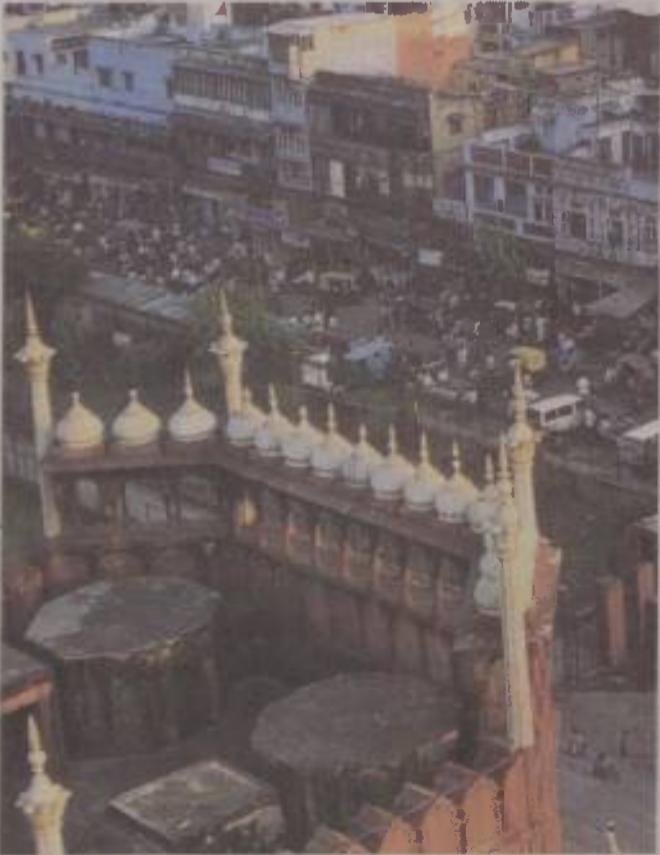

42 metrov visoka VRATA INDIJE v Delhiju, zgrajena leta 1931, so že za mojim hrbtom. Pred kratkim sem stopil skozi in s tem spet uresničil košek svojih otroških sanj. Že kot otrok sem bil zvedav in željan spoznavati ljudi in kraje. Vsako leto je moj cilj vsaj ena oddaljena dežela. Že so se zvrstile Tajski, Kenija, Šri Lanka, Mehika, Malezija ... in letošnje potovanje v Indijo in Nepal. Glava je polna novih potovalnih načrtov in z življenjsko spremljevalko Ireno že zarisuje prve obrise za širšo javnost še skrivnostne poti. Sicer pa se vedno vrnem tja, kjer je najlepše – v rojstno Mursko Soboto, v Ciril-Methodovo 19a, kjer se z Ireno in sinom Sergejem znamo lepo imeti. Sicer sem diplomant visoke šole za menedžment v Kopru in kot diplomirani ekonomist zaposlen v Pomurski banki.

Če se odločiš, da si v Delhiju privoščiš prosti dan brez vodnikov, je najboljšo prevozno sredstvo avto-rikša. Običajno zelo prijazen voznik ti zna približati vse velemestne sladkorčke. Vnaprej je koristno vedeti le, da se je za ceno treba dogovoriti pred začetkom vožnje, sicer vas bo ta drago stala.

Večina mojih fotografij z dosedanjih poti po svetu je takšnih, da sva na njih z Ireno oba ali vsaj eden, ker so tako spomini najbolj živi, zato takšne fotografije prevladujejo tudi v moji prvi reportaži za javnost. Indija pusti sledi.

DELHI – razgled po mestnem središču, kjer se mešajo stare in nove kulture, kot da bi delali koktail.

V železni repertoar turističnega potovanja po Indiji sodi ježa na slonih. Midva sva na tak način doživela vzpon na trdnjavo Amber. Sloni so opravljeni lepše kot ljudje – gospodarji jih skrbno oblečejo in poslikajo.

Stolp Qutub minar je največja del velikega obzidja v Delhiju. Je muslimansko svetišče, ki ga ne zaobide noben turist. Minaret je visok 72,5 metra.

Živali, vprege, množica ljudi – najpogostejši prizori na ulicah indijskih mest.

PALAČA VETROV v Jaipurju, 200 kilometrov jugozahodno od Delhija, ki sodi med bisere indijske arhitekture.

Lučka želja, položena na gladino svete reke Ganges, pred jutranjim svitom prinaša uresničitev najbolj srčne želje. V ozadju je pogled na kraj obrednih kopanj in očiščevanja vernikov. Rahel dim opozarja tudi na mesta, kjer kremirajo umrle, vendar tega turistom od bližje ne dovolijo fotografirati.

Varanasijem in Nepal

Z Brnika sva odletela proti Parizu, kjer sva prenočila. Let proti Delhiju sva nadaljevala naslednji dan z letalom družbe Air France. Po občasnih rahlih turbulencah sva ob časovnem zamiku 4,5 ure po 7 ur in 40 minut trajajočem letu utrujena pristala na letališču v indijskem glavnem mestu. Kot individualna potnika sva morala najprej opraviti vse potrebne formalnosti za vstop v Indijo. Po izstopu iz carinske cone so naju čakali s tablo z imeni Mrs. Irena in Mr. Stane. V hotelu, kjer sva imela rezervacijo, sva doživela prva »šoka« že v petih minutah. Okrog 2. ure ponoči sva utrujena pričakovala le še posteljo, vendar so bile vse sobe kljub rezervaciji zasedene. Lastnik hotela naju je sicer prijazno sprejel in zaprosil za razumevanje zaradi zasedenosti sob. V hotelu je bilo namreč praznovanje poroke in kot je pri tovrstnih gostijah premožnih veljakov v navadi, so bili hotelski prostori najeti le za ta namen. Drugi šok je vezan na komuniciranje s tamkajšnjimi lokalnimi vodniki. Ne glede na predhodni dogovor in plačilo za nemško govorečega lokalnega vodnika se je zdelo indijski agenciji samoumevno, da nama ponudijo osebne angleško govorečega vodnika.

Na najino srečo smo s pogovornim poznavanjem angleščine uskladili stališča s tem, da sva takoj zjutraj dobila ustreznega osebnega vodnika, midva pa sva to noč prespala v postelji drugega hotela istega lastnika in kategorije, ki je bil na srečo oddaljen le 15 minut vožnje s hotelskim taksijem. V zahvalo nama je lastnik hotela za preostale dni bivanja v njegovem prvotno zasedenem hotelu ponudil luksuzno bivanje v najboljšem apartmaju hotela s posebnim tretmajem in pozornostjo, ki je vključevala darila hotela in nadstandardno koriščenje hotelskih storitev.

Z obojestransko uresničitvijo dogovorjenega smo bili tako vsi zadovoljni in rek Slab začetek, dober konec se je iz dneva v dan vse bolj potrjeval v praksi. Po prvi prespani polovički noči v Delhiju sem se zjutraj lotil menjave denarja. Za zamenjane ameriške dolarje sem prejel indijske rupije, ki so se mi zdele kot bančnemu uslužbencu v naših razmerah kot popolnoma neuporaben denar. Nemalo sem bil presenečen, ko je položil blagajnik na pult zavitek bankovcev, ki so bili speti s sponko. Od vsebine je prešel določeno vrednost in bankovce kar na silo odtrgal od preostalih, tako da je na bankovcih nastala luknja, v nekaterih primerih večja od desetih odstotkov površine, drugi pa so bili v skorajšnjem stanju neprepoznavnosti.

Na moje začudenje je receptor le skomignil in mi zagotovil, da z uporabo takega denarja ne bom imel težav, saj je taka pač splošna praksa. Nadaljevanje dneva je potekalo s celodnevni ogledom turističnih zanimivosti glavnega mesta Indije. Delhi spada med zvezna ozemlja s približno 12 milijoni prebivalcev. Stari Delhi s številnimi mošejami, palačami, trdnjavami in spomeniki iz obdobja od 12. do 19. stoletja je bil prestolnica muslimanske Indije. Sodobno vladno mesto New Delhi pa so v začetku 20. stoletja zgradili Angleži in posledica je tudi uporaba angleščine kot drugega uradnega jezika. Prvi uradni jezik v Indiji je po ustavi iz leta 1950 hindi v pisavi devanagari. Poleg navedenih se v Indiji sporazumevajo še v 16 regionalnih jezikih.

Uradno ime Indije v jeziku hindi je Bharat in je zvezna parlamentarna republika, nekakšna psevdofederacija z unitarističnimi potezami in s površino več kot 3 mio km² in okrog 1 milijardo prebivalcev, to pa pomeni gostoto več kot 300 preb. na km². Po številu prebivalcev je Indija druga država na svetu s povprečno letno dvedostotno stopnjo rasti, nepismen pa je skoraj vsak drugi Indijec. Po verski pripadnosti je večina prebivalcev hindujcev.

Prvi prosti dan sva namenila samostojnemu ogledu trgovskega centra mesta in za prevoz do izbrane lokacije izbrala motorno rikšo - prevozno sredstvo, povsem podobno vozilu, ki sva jih že preizkusila na popotovanju po Tajski, kjer jih v Bangkoku imenujejo »tuk-tuk«. Standardni taksi se je namreč zdel kljub svojemu specifičnemu videzu kar preveč klasično prevozno sredstvo.

Vožnja z rikšo po mestnih ulicah je vsekakor svojevrstno doživetje cestnega slaloma s truščem, premetavanjem in trobljenjem avtomobilskih in drugih zvočnih naprav, s katerimi vsak po svoje opozarja, da je v prometu. V pojasnilo je šofer rikše povedal, da je v primeru prometne nesreče kriv tisti, ki ni zatobil in ki tako ni opozoril drugih udeležencev. S šoferjem rikše se je vsekakor treba dogovoriti za ceno prevoza pred začetkom vožnje s tem, da je to cena za opravljen prevoz, ne pa za posamezno osebo. Sicer pa so prevozi z rikšami poceni, so pa precej zanimivejši kot s taksijem.

Sprehod po trgovskih delih ulic dopolnjuje prodajalci vsega mogočega, ki te dobesedno »obkolijo« s svojimi izdelki in storitvami. Ulični brivci in zobozdravniki, ki svojo dejavnost opravljajo kar na odprtem prašnem stranskem delu cest, niso nobena posebnost, prej način za preživetje.

PO ROŽNATEM MESTU NA SLONIH

Nadaljevanje poti je vodilo v glavno mesto zvezne države Radžastan Jaipur, ki leži 270 km JZ od Delhija. Prihod v mesto zaznamujejo številne vprege z delovnimi sloni,

kamelami in bivoli ter prosto gibajoče se oz. ležeče krave po s prometom prenatrpanih mestnih ulicah. Ohraniti avto nepoškodovan, je v tem prometnem kaosu umetnost, ki nekaterim uspeva le za kratek čas. Vzpon do slikovite trdnjave Amber sva opravila z ježo na slonih, ki jih uporabljajo za tovrstne komercialne dostope obiskovalcev do trdnjave. Tako imenovano »rožnato mesto«, kjer dejansko prevladuje rožnato opečna barva z znamenito Palačo vetrov, sva po dveh dneh zapustila in se namenila proti 220 kilometrov oddaljeni milijonski Agri, in to prek največje industrijske zvezne države Utar Pradeš.

Na poti sva se ustavila in si ogledala Fathepur Sikri, ki je bil glavno mesto Mogulskega cesarstva pod Akbarjem v letih 1570-1586 in je bil zgrajen v zahvalo za rojstvo sina. Po poti do Agre so ob cestah opazni številni prevrnjeni tovrnjaki s tovorom, po drugi strani pa mladeniči, ki poskušajo ob cestah zaslužiti nekaj denarja z izvajanjem atrakcij z na pol zdresiranimi medvedi, oblečenimi opicami in kobrami. Vožnja po levi strani slabo asfaltiranih cest s hitrostjo med 60 in 80 km na uro sicer utruja, vendar ti raznolikost dežele ne da miru in vmesni postanek ob motelu pod senco ob nacionalni hrani in kozarčku domačega piva Kingfisher kar prija. Razpoloženje dopolnjujeta oče in sin, ki z glasbo in plesom pričakata prihod gostov.

Z RIKŠO PO NEKDANJI PRESTOLNICI

Dan po prihodu v Agro, ki je bila v 16. in 17. stoletju v času Mogulov glavno mesto Indije, je minil z ogledi znamenitosti, od mogočne trdnjave Agra Fort do svetovno znanega Taj Mahala (kronska palača), ki predstavlja veličasten simbol najčistejše in neminljive ljubezni predzadnjega velikega mogula Shash Jahana do soproge Mumtaz Mahal in je zgrajen iz marmorja. Nasploh je Agra znana po izdelkih iz marmorja, ki so morali med drugimi spominki in darili v najini prtljagi prirupati tudi v M. Soboto. Med nakupovanji naju je z navadno rikšo spremljal prijazen starejši možakar, ki se je ponujal za prevoz. Izžareval je preprosto nezaigrano iskrenost in njegova nevsiljivost naju je privedla do odločitve, da ga najameva za prevoz. Že to je zanj pomenilo srečo.

Možakar ni znal ne brati ne pisati, vedel pa je nekaj angleščine, ki se je naučil v dolgih letih, odkar »poganja« rikšo in tako prevaža turiste. Kljub starosti je to zanj, za njegove otroke in mater, za katere nesebično skrbi, edini vir preživetja. Iz pogovora se je dalo čutiti velik pomen, ki ga pripisuje družini, spraševal naju je o najinih otrocih, pokazal pa nama je tudi sliko svojih otrok, ki jo ima vedno s seboj. Žena mu je pred dvema letoma umrla, čeprav tega ni povedal sam, ampak je le žalostno odgovoril na vprašanje. V tem času naju je pripeljal do hotela. Na vprašanje, koliko sva mu dolžna, je odvrnil, da bo zadovoljen s kakršnimkoli denarjem, samo če kaj dobi za preskrbo družine. Z Ireno sva vedela, da je cena takega prevoza 5 rupij, starcu pa sva izročila 50 rupij. Z neizmerno srečo je sprejel ponujen denar in v ihti so mu zmanjkovale besede zahvale. V naju pa je še do danes ostalo veselje, da lahko s tako majhno gesto pozornosti tako osrečiš sočloveka.

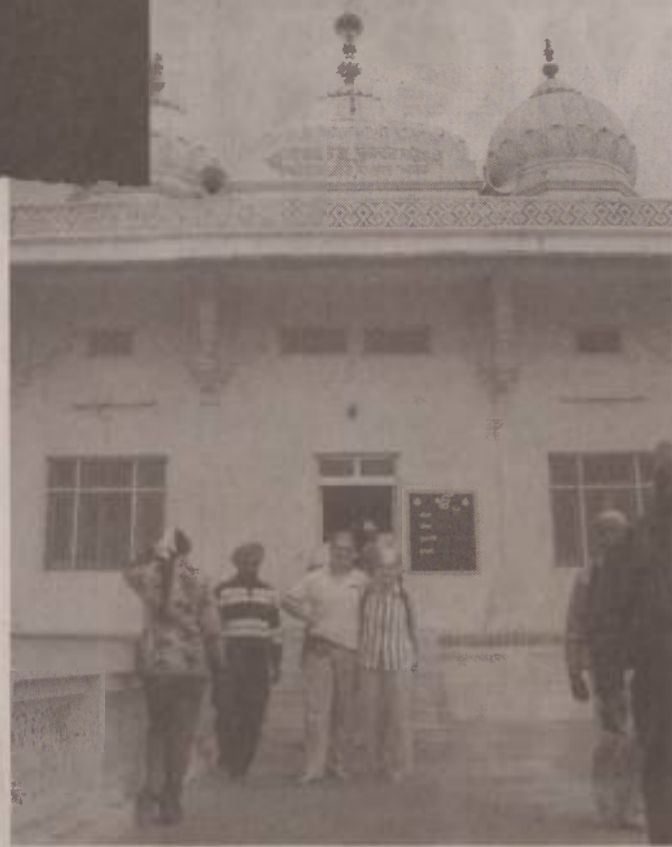
LUČKA ZA SREČO NA REKI GANGES

Potovanje se je naslednji dan z letalom nadaljevalo v sveto mesto Varanasi na levem bregu Gangesa, ki je pomemben hindujski romarski kraj z več kot 1500 svetišči. To je veliki romarski center, v katerega se vsako leto strne več milijonov hindujcev. Zgodaj zjutraj pred sončnim vzhodom ob 5. uri smo se z vodnikom in ladjico odpravili po reki Ganges. Njena voda je še zmeraj sveta in ena kapljica na jeziku ob smrti zagotavlja zveličanje. Ogledali smo si kraj obrednega kopanja in očiščevanja vernikov ter mesto kremiranja umrlih. Mrtve sežigajo na odprtem mestu ob reki, pepel pa nato usujejo v Ganges. Otroci ne sežigajo, ampak jih odpeljejo na sredino svete reke, obtežijo s kamni in potopijo.

Kljub formalnemu zagotavljanju enakosti vseh državljanov je v Indiji še vedno zelo pomembna kastna ureditev, ki temelji na podedovanem družbenem položaju posameznika, ki se kaže predvsem v lastništvu zemlje, poklicnem statusu, prav tako pa tudi v načinu prehranjevanja in kraju bivanja. Z močnimi vtisi sva se poslovila od Indije, ki omogoča doživetje, ki se ne pozabi, in preseneča z raznolikostjo, nasprotji med bogastvom in revščino, sedanostjo in preteklostjo ter materialnim in duhovnim življenjem.

GURKA IZ NEPALA

Zadnje štiri dneve pred odhodom v Slovenijo sva preživela v Nepal, ki sicer sodi med najbolj zaostale in najrevnejše države. Pismen je približno le vsak četrty prebivalec. Nepal obišče vsako leto vedno več ljudi z vsega sveta. Po pristanku letala na letališču v Katmanduju si je najprej treba urediti vizum za vstop v kraljevino Nepal, ki stane 30 ameriških dolarjev na osebo, potrebna pa je tudi predložitev osebne fotografije. Uradni jezik je napalski, uporabljajo pa pisavo devanagari.

Med domačini pred mošejo Sikov v Agri

Državna vera je hinduizem. Mesto Katmandu je pravilčno bogato mesto s številnimi templji, pagodami in trgovnicami. Prodajalci na osrednjem trgu nama ponujajo značilne nepalske izdelke, med katerimi se v veliki večini pojavljajo znani noži »gurka«, v vojski imenovani »kukuri«. Kralj Prithvi Narayan Shah je z dobro organizirano vojsko (gurki) 1769. osvojil Katmandujsko dolino in postavil temelje sodobne nepalske države s prestolnico v Katmanduju. Če navedeni nož samo podrobneje pogledaš, je to signal za prodajalca, ki takoj začne z značilnim ritualom ponudbe z »ugodno« ceno.

Začetna cena vsekakor niti slučajno ni tako ugodna, zato je treba spretno postaviti svoje izhodišče za barantanje o ceni in vrednosti. Vsekakor pa prodajalec ne sme dobiti občutka, da si predmet tudi želiš. Na ta način mi je uspelo krepko znižati ceno in s stiskom roke sva sklenila kupčijo. Sočasno sva z Ireno opravila še zadnje nakupe spominčkov in daril za najine domače, prijatelje in sodelavce.

Naslednji dan sva si ogledala Patan - prejšnjo prestolnico Nepala s kraljevo palačo in slikovitim mestnim jedrom okrog trga Durbar. Za konec najinega potepanja sva si privoščila še bližnji pogled na Himalajo z južnega pobočja himalajskega predgorja iz smeri Nagarkot. Iz te smeri se razprostira pogled na osrednji greben Himalaje, kjer so vrhovi Makalu, Lhotse in najvišja gora na svetu Mount Everest oz. po nepalsko Sagarmatha z višino 8848 m. Po vrnitvi iz Nagarkota naju je naslednji dan v Katmanduju čakalo le še pakiranje kovčkov in slovo od gora, voda, zemlje in neba ter seveda ljudi, ki so drugačni kot tisti, ki sva jih poznala.

Vrata v Patan, nekdanjo prestolnico Nepala. Tu se je moja pot po Indiji in Nepalju končala. Ostali so spomini in spominki, ki sva jih z Ireno prinesla najbližjim in prijateljem. S takšno fotografijo se konča vsako najino potovanje.

VIGREDNA RAPSO DIJA

Gospod konj so se odločili podreti ogrado (za ceno prijetnega odnosa s samico, čeprav bo gospodar zakuhal od jeze).

Če malo poškilite okoli sebe, vam bo jasno, da ne razganja samo vas: pomladno razposajene so tudi prijateljice živali. Vsaka po svoje.

Pomlad je čas, ko se multiplicira erotična zavest. Tudi pri goskah. In če se že multiplicirajo kar štiri, ki se pripravljajo na [skupinske] užitke!

FOTO

N. Juhnov

Crnobela Maca je rekla: "NE, ker me boli glava! Temni CACKO pa (podučen z dolgomesečnimi izkušnjami): "Dobro, dobro potem pa NE!"

Ni ga inštrumenta, ki ga ne bi znal igrati

Več kot pol stoletja je poznan kot odličen in cenjen ljudski godec, v občini Moravske Toplice so mu v zahvalo in čast namenili najvišji naziv – častni občan.

Geza Dora se je rodil v Motvarjevcih. Je odličen glasbenik, ki se je prvič z enim od glasbenih instrumentov - tamburico, srečal že pri treh letih, kasneje začel z violino, zadnje čase pa ga po nastopih skoraj izključno srečujemo s harmoniko. Ob glasbi je vse do danes ostal zvest srednje veliki kmetiji.

»Moja glasbena pot sega v sredino tridesetih let prejšnjega stoletja, ko mi je oče, ki je bil zelo vešč, igranja na tamburico, kupil prvo otroško tamburico. Že kot 6-letni deček sem na sosedovi gostiji godca naš gosli (violino, op.p.) prosil za njegov inštrument, da bi poskusil zaigrati. Ker mi je šlo že ob prvem nastopu presenetljivo dobro in je bil nad igranjem navdušen tudi moj stric Pavel Kalman iz Lendave, mi je prav on podaril svojo manjšo, rekli bi ji lahko polovično violino. On mi je bil prvi učitelj igranja na ta inštrument.

Med drugo svetovno vojno sem obiskoval gimnazijo v madžarskem kraju Csurg pri Kaposvaru, kjer me je upravnik doma, kjer sem stanoval, zaradi mojega dobrega obvladovanja gosli prvič vpisal v glasbeno šolo. Ker pa se je vojna kmalu zatem končala in sem se moral vrniti domov, sem zapustil tudi glasbeno šolo. V letih med 1948 in 1951 mi je naposled vendarle uspelo končati nižjo glasbeno šolo za

violino v M. Soboti. Ker za nadaljevanje šolanja - moral bi vsaj v Maribor, ni bilo ne dovolj denarja, ne časa - vmes sem se namreč tudi poročil, od mojega nadaljnjega glasbenega izobraževanja žal ni bilo nič.«

Veliko glasbenega znanja je osvojil kot samouk, saj ga je to področje neizmerno zanimalo in prav v glasbi je našel veliko sprostitve. Tako je ostalo vse do danes. Ko je začel igrati na številnih gostijah, veselica in drugih prireditvah - zlasti v lepem spominu so mu ostale prireditve ob dnevu žena ter dolga leta igranje za staro leto v Prosenjakovcih ter za pusta v Šalovcih, je bilo tudi naporno. Spominja se, da je bil včasih na teden zdoma tudi po šest dni (gostije so se navadno začele v nedeljo in so trajale do torka), zato je trpela tudi kmetija. Ker pa je že leta 1952 iz sosednje Čikečke vasi pripeljal pridno in skrbno ženo Rožiko spoznal jo je nikjer drugje, kakor v času svojega igranja prav v Čikečki vasi, mu je bilo seveda lažje. Oče je bil sicer poznan kot odličen mizar, vendar sta bila z mamo nepogrešljiva tudi na kmetiji. Tako je bilo za Gezovo glasbo in igranje dovolj časa.

»Svojo prvo glasbeno skupino sem ustanovil že leta 1946 ter z njo vztrajal vse do vojaščine v začetku 50. let. Prav v letu ustanovitve skupine sem prvič igral na gostiji. Bilo je to na Kobilju. Za sabo imam več sto gostij, največ jih je bilo v 60. in 70. letih.«

Geza Dora je med ljudmi poznan tudi kot harmonikar. Ta inštrument je prvič prijel v roke leta 1955. Sicer pa pravi, da ni inštrumenta, ki ga ne bi obvladal.

Izvedel sem, da je med obiskovanjem glasbene šole v Murski Soboti igral celo prvo violino v takratnem soboškem mestnem orkestru, ki je deloval v okviru KUD Štefan Kovač. Povprašam ga o tem. »Res je. Takoj, ko sem se vpisal v glasbeno šolo, sem začel igrati v šolskem orkestru, kmalu zatem pa so me pritegnili tudi v takrat zelo cenjeni in poznani mestni orkester. Začel sem kot drugi violinist, ko sem obiskoval zadnji letnik

Ljudski godec Geza Dora iz Motvarjevec

glasbene šole, pa so mi zaupali celo vlogo prvega violinista, kar je bilo zame seveda veliko priznanje in obveza. Žal po glasbeni šoli več nisem vztrajal v orkestru...«

Kaj pa zaslužek, nas je zanimalo. »Včasih ni bilo tako, kot je danes. Igrali smo za zelo male denarce, s katerimi si komaj pokrili stroške. Včasih pa kar zastonj. V 70. in 80. letih je bilo nekoliko boljše, a od tega človek še vedno ne bi mogel živeti.«

Geza Dora še ima svojo glasbeno skupino Violete. Vse od uradne ustanovitve kulturno-umetniškega društva Jozsef Atila (od 1980) sta z mlajšim sinom Gezo, ki je prav tako odličen glasbenik, (starejši Ladislav, ki mu glasba prav tako ni tuja, saj je v otroštvu v očetovem ansamblu včasih »vskočil« kot odličen bobnar, pa še danes trdi, da vsak ne more igrati, nekdo mora tudi plesati) nepogrešljiva pri nastopih tamkajšnjih plesalcev, saj jih s harmoniko in bajsom spremljata na slehernem nastopu. Ti pa so bili doslej v številnih krajih na Madžarskem, tudi v Budimpešti, pa v našem glavnem mestu ... Ker so se glasbeniki v preteklosti prevažali iz kraja v kraj s kolesi ali pa so hodili kar peš, ima seveda naš sogovornik veliko spominov na zanimiva doživetja. Spominja se časa takoj po vojaščini, ko je s svojo skupino igral na gostiji na Bistrici. Ponoči je zapadel visok sneg, zato je bila pot do doma dolga in težka. Da se je lahko s kolesom, ki ga je seveda moral potiskati ob sebi, prebil do doma, je potreboval več kot petnajst ur. Na Kobilju, kjer se je spotoma ustavil pri prijatelju, se je okrepčal in dobil v poduk, naj se do doma nikar ne ustavlja, saj bi lahko od utrujenosti vedno zaspal v visokem snegu...

In najvišje občinsko priznanje? Seveda ga je bil zelo vesel, saj pomeni potrditev njegove pravilne odločitve, da se je zapisal glasbi, ki mu pomeni način življenja. G. Grabar

Veseli fantje (z leve): Jože Veleber (Bogojina), Geza Dora, Izidor Gutman (Tešanovič) in Pavel Puhan (Ivancij). Posnetek je iz začetka 60. let.

Kdo pa so ti mladi fantje?

Ledava

Ledava je Pomurska reka (po Slovenski enciklopediji), ki izvira vzhodno Bad Gleichenberga v Avstriji in se izliva vzhodno od Lendave v Krko, katera se potem nedaleč od tega sotočja izliva, v Lendavskem kotu, v Muro. Le 8 km Ledave teče v Avstriji, preostali del, 68 km je naš, slovenski. V bližini Sotine, v za Prekmurje redki in zanimivi soteski, prečka mejo, naredi pri Domajncih veliko jezero in se kljub številnim pritokom (Lukaj, Mačkovski potok, Lipnica, Puconski potok, Kobiljanski potok, Črnc, Kopica itd.) izlije v Krko kot malo večji potok.

O Ledavi dandanes, na žalost, veliko lepega ne moremo povedati. Z razmeroma majhnim pretokom je prej podobna odprtemu kanalu z odpadno vodo kot pa naravnemu vodotoku. K temu dodatno pripomore njen izgled: regulirana, ravna struga z golimi nabrežinami. Z regulacijo je bila bogata naravna botanična dediščina v glavnem uničena. Ohranjen je poplavni log črne jelše (Črni log, Dobrovniški log).

Fizikalno-kemična analiza Ledave v Soboti kaže obremenjenost z velikimi količinami organskih snovi, dušikovih spojin, detergentov, fenolnih spojin, biocidov, težkih kovin (baker, nikelj, svinec, živo srebro) itd. Količina v vodi raztopljenega kisika je v poletnih mesecih praviloma majhna, pogosto pa ga tudi zmanjka. Od Murske Sobotne naprej je Ledava ena najbolj onesnaženih rek v Sloveniji.

Nekoč pa ni bilo tako! Današnji potoček, ki ga lahko brez posebnega truda prebreds 4 letni otrok, je takrat res bil prava reka. Številni Sobočani se še danes spomnijo treh naravnih kopaljšč: Cipičnjek (nekje ob današnjem sotočju Puconskega potoka in Ledave, Koleno (pri razbremenilnem kanalu) in Gad (pri zapornicah, kakšnih 300 metrov nad Šiftarjevim mlinom). Tukaj se je včasih

kopalo več ljudi kot na kopaljšču. Ledava pri današnjem kopaljšču je bil v tistih časih tako globoka, da so fantje lahko brez skrbi skakali na glavo.

Na hrbtni strani fotografije je zapisan datum 11. VII. 1954. Odtisnjen je tudi žig: J. Purač, fotograf. Fotografija je bila posneta nekje med Šiftarjevim mlinom in mostom čez Ledavo na Lendavski ulici v Murski Soboti. Od zadaj sedita, zdaj že pokojni mlinar Antolin in Miki Šiftar, ki živi v Avstriji. Sprejaj s kravato, stoji hišni pomočnik pri Šiftarju, sedijo pa otroci: Šiftarjevi hčerki, nečakinja din drugi, ki so bili doma v bližini mlina. S takšnimi čolni kot ga vidimo na sliki, se dandanes lahko vozijo le po Muri.

Vabilo lastnikom starih slik

Vabimo lastnike starih fotografij, da nam jih, z opisom oziroma s kratko vsebino, pošljejo. Normalno, da bomo poslano honorirali, fotografije pa vrnili. Da bi objavili kakšno staro fotografijo, lahko sporočite tudi po telefonu: 531 19 60.

Od 29. marca do 26. aprila

HOROSKO PEN

Pripravlja: Agencija Hogod

za mlade od 6. do 96 leta, ki priznavajo ljubezen

OVEN
(21. III. – 20. IV.)
Odlično se bo začelo. Bo energija, bo moč. Bodo dosežki pri delu, rekreaciji, športu, poteh, to pa vas bo delalo samozavestne. Možnost, da se na novo zaljubite. Ponedeljek boljši od drugih dni v tednu. Rojeni v marcu lahko potujete daleč ali se poskušate v pravnih in finančnih zadevah. Ne zaletavajte se in pri resnih zadevah ne iščite bližnjic. Kakšna kritika naj vas ne odvrne od vaših namer.

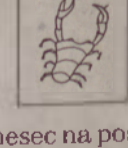
BIK
(21. IV. – 21. V.)
Sonce bo poskrbelo za harmonijo in odlično počutje. Stvari ne prepuščajte naključju, ob tem pa ne bo greh, če boste tu in tam malce sanjarili. Sredi meseca nemir in nestrpnost. V tretji dekadi se bodo razmere umirile. S partnerjem ravnajte tankočutno, saj vse kaže, da bo prišlo do prepira. Zazeleti si preveč stvari hkrati, ni najbolj pametno. Lahko ostanete praznih rok. Pozornost namenite prehrani!

DVOJČKA
(22. V. – 21. VI.)
Ves mesec boste utrujeni. Pri poslu ali v šoli priporočamo previdnost. Računajte predvsem nase, izogibajte se partnerskim poslom. V pravnih in finančnih zadevah ugodno. Proti koncu meseca bodo rasli odločnost, razpoloženje in dinamičnost. Povrnili se bo moč idealizma. Če boste energijo usmerili v točno določen cilj, lahko računate na polni zadetek.

RAK
(22. VI. – 22. VII.)
Pomemben mesec na poslovnem področju. Z uvajanjem novosti bodite dokaj previdni. Okoli 10. ali po tem datumu vam bodo ponujali »mačka v žaklju«: zadeva bo sprva videti fantastična, vendar se že v maju lahko izjalovi! V službi pokažite, da imate ideje: v obnavljanju ali uvajanju novega. Ponovno sodelujete z ljudmi, s katerimi ste sodelovali že nekoč v preteklosti ... V ljubezni stabilno. Preti vam nezadovoljstvo, ker se s partnerjem ne bosta mogla pogovoriti.

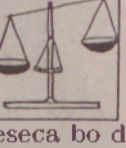
LEV
(23. VII. – 22. VIII.)
Prav lep mesec bo to, še posebno zato, ker se bo za vas šele zdaj začela prava pomlad. Vaša povezanost s Soncem, virom življenja (Sonce je vaš »vladar« - nebesno telo, ki simbolizira vaš notranji ponos, plemenitost in sijaj), bo vplivala ob uspešnem delu tudi na navdušenje nad športnimi in rekreativnimi dejavnostmi. Če ste rojeni julija, boste manj zagnani, toda imeli boste (še) več sreče.

DEVICA
(23. VIII. – 22. IX.)
Nekoliko nervozen mesec za vas, ki ste že tako ali tako nagnjeni k napetosti! Obstaja nevarnost, da vas nekdo zapelje z zanimivo ponudbo. Če se pojavijo težave v finančnem smislu, ukrepajte čimprej, da ne bo prepozno! Okoli 8., ko nastopi polna luna v vašem znamenju, bodite previdni v medosebnih odnosih, občutljivi boste tudi zdravstveno (želodec, črevesje). Nihče sam od sebe ne bo potrkal na vrata.

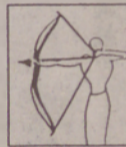
TEHTNICA
(23. IX. – 22. X.)
Začetek meseca bo dinamičen in živahen s polno energije. Partnerju ne postavljajte zahtev, ki jim bo težko ugodil. Zanesite se raje nase! V vašem življenju se lahko (verjetneje po 10.) pojavi nova oseba, ki vam bo ponujala takšno ali drugačno sodelovanje. Kljub morebitnim začetnim fantastičnim obetom se bo kasneje izkazala za nezaželena. Ugodno torej za študij in druge intelektualne dejavnosti.

ŠKORPIJON
(23. X. – 21. XI.)
Boj za denar bo srdit, zmaga mogoča. Sicer srednje ugoden mesec. V sredini meseca se bo postavila na preizkušnjo vaša notranja moč. Nekdo vas lahko močno razjezi, ne dajte se! Na poslovnem področju vam bo šlo bolje po 18., ko boste postali zaradi prehoda bolj domiselni in iznajdljivi. Konec meseca nadzorujte prihodke in odhodke, da ne bo prevelikega minusa. Ta mesec ne ciljajte previsoko.

STRELEC
(22. XI. – 21. XII.)
Dinamičen, sportniki bi rekli adrenalinski mesec. Bo pa tudi ustvarjalen in romantičen. Pomembno, da tisto, kar začnete, tudi dokončate. Odločitev o potovanju še enkrat premislite. V bližini je sorodna duša, ki samo čaka na vaš namig. Malo poguma, ki bo prišel konec meseca z drznostjo in bojevitostjo. Vrnila se bo preteklost. Ponedeljek bo dvakrat zaporedoma najboljši dan. Melanholija in umirjenost v soboto.

KOZOROG
(22. XII. – 20. I.)
Kmalu boste občutili potrebo po širitvi obzorja in znanja. Prihaja obdobje harmonije in razumevanja. Kritiziranje ne prinaša nič dobrega, prej pohvala! Druga sredi bo prinesla spremembo. Mogoče se bo pokazala možnost spremembe v službi ali sprememba službe. S pomembnimi odločitvami nekoliko počakajte, da se štrene razpletejo. Meditacije ne zanemarjajte, čeprav vam »ne leži«.

VODNAR
(21. I. – 19. II.)
Mesec april bo srečen in optimističen. Ves mesec boste imeli dovolj energije za delo, šport, zabavo in ljubezen. V tem pogledu bodo posebno živahni dnevi okoli 20. aprila - v družbi boste takrat središče pozornosti! Po 18. aprila lahko ugotovite, da stara ljubezen ne zarjavi. Na vidiku novo prijateljstvo, prebudila se bo raziskovalna žilica. Dva konca tedna boste izredno občutljivi. Premalo vitaminov!

RIBI
(20. II. – 20. III.)
Izkoristite te dneve, da naredite načrt za prihodnost. Okoli 10. aprila boste zelo nemirni - vozite previdno in se ne pripravajte! Po 17. aprilu pazite, kaj počnete z denarjem. Mikali vas bodo nakupi, ki bodo videti kot enkratna priložnost, toda ponovno razmislite! Ne posojajte ga, ker ga ne boste več videli. V službi bo ves mesec pravi direndaj, posebno okoli polne lune. Jeza ne bo prinesla nič dobrega.

Hoče biti več

»Dovolj mi je dejstva, da sem le spremljevalka Antonia Banderasa,« je te dni izjavila Melanie Griffith (43), »zato bom ponovno začela s filmsko kariero.« Igralka, ki je zaslovela leta 1988 s filmom Žensko orožje, je začela pisati knjigo o svojem življenju. Knjiga naj bi bila tudi predloga za poznejši film, v katerem bi imela »ona in on« glavno vlogo. Banderas zaenkrat te novice še ni komentiral.

Prosim, prosim, igray z mano

Večina si je Sharon Stone zapomnila le po filmu Basic Instinkt. S prizorom, ko na zaslišanju prekriža noge in pri tem zasliševalcu – Michaelu Douglasu – »pokaže vse«, je zaslovela po vsem svetu. Zdaj si mora najti soigralca za film Basic Instinct 2. V bistvu si je naredila problem sama, saj je v pogodbi za ta film zapisano, kot je zahtevala, da bo soigralca poiskala sama. In tu je nastal problem. Vsi, ki jih je doslej zaprosila za sodelovanje, so odklonili, čeprav bi dobili za vlogo 5 milijonov dolarjev honorarja. V čem je potem problem? Mogoče njihova nečimrnost, saj bo ona zaslužila 15.000 milijonov ...!

1. Michael Douglas (56): Prvi je dobil ponudbo in jo brez razloga odklonil.
2. Harrison Ford (58): Takoj odklonil.
3. Pierce Brosnan (47): Zaposlen z drugimi filmi.
4. Russel Crowe (36): Sodelovanje prepovedalo dekle Meg Ryan.
5. Kurt Russell (49): Dolgo se je pogajal, na koncu pa odklonil.
6. Benjamin Bratt (37): Se še ni odločil za sodelovanje.

1 Michael Douglas, 56, 2 Harrison Ford, 58,

3 Pierce Brosnan, 47, 4 Russell Crowe, 36,

5 Kurt Russell, 49, 6 Benjamin Bratt, 37,

Dekle meseca ...

... je Anna Nicole. Pred osmimi leti se je prvič pojavila na straneh Playboya in takrat izjavila, da je to največ, kar je lahko dosegla v življenju. Pred tem je v avtomobilski prikolici prodajala pečene piščance. Pri osemnajstih se je poročila s kolegom, s katerim je skupaj prodajala, in z osemnajstimi rodila.

Tudi Madonna se vedno več pojavlja v belem.

Belo, ljubijo belo

Večerni beli hlačni kostimi, to je nov trend! Že stara pevka in igralka Marlene Dietrich je ugotovila, da je moški stil na ženskah privlačen in zanimiv. V hlačah so lahko videti ženske izredno seksi, je vedno govorila. Brez belih oblek ne morejo več niti takšni mojstri, kot so Armani, Boss, René Lezard ali Yves St. Laurent. Tudi ženske, ki v svetu kaj pomenijo, ne.

CHARLIZE THERON

JENNIFER LOVE HEWITT

JANET JACKSON

JULIANNE MOORE

Mamica

»V tem trenutku ne razmišljam o drugem kot o tem, da bom postala mati,« je odgovorila Calista Flockhart, ko so jo vprašali, kaj je v tem trenutku za njo najpomembnejše. Vprašanje so ji zastavili na srečanju v Los Angelesu, kjer so podeljevali igralske nagrade združenja režiserjev. Za tiste, ki se ukvarjajo s čenčami, pa je bilo najbolj zanimivo, da je Calista sedela s svojo družbo, Robert Downey, domnevni prihodnji očka, pa za drugo mizo. Menda so se gostje največ spraševali, čemu skrivata ljubezen. Jo skrivata ali pa je konec prišel prej, kot se je vse skupaj začelo.

Ločila se je in hotela zaslužiti kot striptizeta, istočasno pa je pošiljala revijam v objavo svoje fotografije. Opazili so jo fotografi Playboya, poročila (in tudi jo ločila) se je z bogatcem ... Danes ima na zira račun 450 milijonov dolarjev.

20.00

ura, ki si jo morate zapomniti, če se želite ponovno srečati s skupino Društvo mrtvih pesnikov ali v nadaljevanju DMP, to pa ne pomeni, da je to kratica za dump.

Ob 20.00 je skupina ponovno oživela po uspešnici Rabm in dveletnem nastopanju na slovenski sceni z novim albumom z naslovom 20.00 (beri: dvajset nič nič).

Na njem je 12 skladb, med katerimi je večina v hitrih ritmi, npr. naslovna »20.00«, potem vas čaka še zelo spevna pesem Do lune in nazaj in tudi tisti, ki ljubijo romantične, ne bodo prikrajšani, njim se bo prilegla pesem Ti si vse.

Na radijskih postajah že lahko slišite skladbo Me že ma, da bi te, za katero so si seveda umislili tudi video različico. Pesem označujejo člani skupine DMP kot francosko parodijo v slovenskem jeziku, ki se bo hitro udomačila pri poslušalcih, zlasti tistih, ki jim je ugajal njihov doslej največji hit Neki rabm, da te ne pozabim.

V primerjavi s prejšnjo je nova plošča v še »tršem« slogu, čeprav še vedno ostaja v mejah pop-rocka. Aranžmajsko gre predvsem za kitarško glasbo, ki se nagiba k pristnejšemu, bazičnemu, a še vedno modernemu zvoku.

In če je bilo na prvi kaseti z naslovom Iskanje čutiti glasbo Dire straitsov, lahko najdemo v zvoku najnovejšega izdelka spet tuje vplive od Brucea Springsteena, Doobie Brothers in Steely Dana, Santane, Bryana Adamsa, Neka, U2, Gibonnija, Plavega orkestra in Letečega odreda do Natalie Imbruglia. In naj povemo, da se fantje tega sploh ne sramujejo in ne prikrivajo.

Besedila sta prispevala kitarista in pevec Borut Tiran in Alan Vitezić. Borutova besedila so včasih izrazito lirična, drugič neposredna in pogovorna, v vseh pa je čutiti nekakšno negotovost, kot jo doživlja mlad človek na prehodu iz brezskrbnih študentskih let v »resni in odgovorni« svet odraslih.

Alanova besedila so na prvi pogled vedrejša, lahkotnejša, morda celo prozornejša, vendar se pod povrhnjico skriva globoko čutenje, dojemanje in razumevanje duha sodobnega časa, njegove naglice, neosebni in izpraznjenosti. Z jezikovnega stališča so za Alana značilni tudi mešanje različnih jezikovnih ravni in uporaba slengizmov, hkrati pa celo neobremenjeno kombiniranje z drugimi jeziki.

20.00 je torej nova iztočnica za avanturo z DMP, in če boste potem, ko boste kupili nov album, še lažni, vam ponujamo še vroč naslov, ki bo potešil vse vaše želje: DMP FAN CLUB, Košenice 83, 8000 Novo mesto.

Slovenski glasbeniki letos brez priznanj

Kot vse kaže, se bodo slovenski glasbeniki letos za zlate peteline lahko obrisali pod nosom. Direktor organizacijskega podjetja zlatih petelinov Urban Centa je javno izjavil, da bo podelitve letos ne bo prišlo, ker je RTV Slovenija, ki pa je bila vsa leta koproducent, sodelovanje odpovedala. Žalostno pri vsej zadevi je to, da brez televizijskega prenosa torej potemtakem ni mogoče nagraditi glasbenikov, ki si to zaslužijo.

Res je – Nuša na Eurosongu 2001

Najbrž je odveč pripovedovati, da na letošnji EMI ni prišlo do nobenih presenečenj, saj če se spomnite našega januarskega članka, smo tam že vse opisali. In če ste nanj že pozabili, vas lahko spomnimo, da smo zapisali, da je Simona Weiss na EMI le zgolj zato, da bodo mediji lahko o čem pisali. S svojim nastopom na taki prireditvi je postregla z dovolj materiala, da se je do finala govorilo samo o njej.

No, pa se govori še zdaj in najbrž se še bo. Zdi se namreč, kot da je televizija Simono poslala v ring, da bi jo kaznovala. Simona je imela namreč prepoved nastopanja na RTV Slovenija zaradi spora pred

dvema letoma. Zato je bila novica o njenem sodelovanju na EMI kot strela z jasnega. Nastopila sicer je, a v finale se ni uspela uvrstiti, kljub njenim številnim oboževalcem, kljub vedno polnim koncertnim dvoranam! Še več ... s telefonskim glasovanjem ji ni uspelo priti niti na 6. mesto ... naključje ali morda prekinjene telefonske linije ... ali kakšen drug scenarij? Kdo ve. Jasno je, da Simona finala, tudi po obtožbi, da je pesem

Karmen Stavec ukradena, ni videla. In prav to je vzrok številnim govoricam, da je RTVS Simono Weiss uvrstila na EMO 2001, da bi jo lahko javno ponižali in kaznovali. Toliko o zakulisju, in če se vrnemo na januarski članek, v katerem smo zapisali, da bo zmaga pripadala Nuši Derenda, lahko pač povemo, da je imel organizator letos zelo dobro pripravljen teren. Še posebej mu je bil naklonjen petkov predizbor, pri katerem so lahko dodobra preračunali možnosti finalnih skladb.

Seveda je treba privoščiti vsem tudi izjemne pohvale. Tako izvrstno in kakovostno izpeljane oddaje namreč doslej še ni bilo. Oba dneva Eme sta tekla po zaslugi odličnih povezovalcev zelo sproščeno in odkrito povedano dolgečas nam ne na predizboru in tudi na finalnem izboru ni bilo. Zelo spodbudno je dejstvo, da prireditve iz leta v leto dobiva na pomenu. Ooo, marsikaj se je dogajalo še v zakulisju, ampak to sploh ni pomembno. Pomembno je, da nas bo na Danskem zastopala Nuša Derenda, ki bo svojo vlogo brez dvoma odigrala brezhibno, saj je dobra in suverena pevka. Od vsega si vsi seveda najbolj želimo, da bi se Eurosonga lahko udeležili tudi naslednje leto, a o tem odloča naša letošnja uvrstitev, ki mora biti tokrat zelo visoka: vsaj 5. mesto. Morda nam bo uspelo, sicer pa lahko zagotovo povemo, da bo dala Miša Molk vse od sebe, da bomo uspeli, kajti letos ima Miša še poseben privilegij, je namreč članica komiteja Eurosong 2001. Tako lahko računamo na najboljše, razen če si bomo morali prepevati: »Ne, ni res!«

Slovenska popevka 2001

Še je čas, če želite sodelovati na festivalu Slovenska popevka 2001. Rok oddaje je namreč 15. april, pogoji pa podobni, če ne enaki, kot pri vseh razpisih za podobne glasbene natečaje. Glasba in besedilo ne smeta biti javno predvajana – torej pridejo v poštev samo na novo napisane skladbe, dolžina le-teh ne sme presegati 3 minute, prijave pa je treba poslati v obliki demo posnetka na naslov: RTV Slovenija Kolodvorska 2–4 Za Slovensko popevko 2001 1550 Ljubljana

To stran ureja Regina.

LUMP IN ROMANTIK

Po uspešnem lanskoletnem albumu Milijonar je pripravil Zlatko Dobrič za svoje številne zveste poslušalce in sploh za vse ljubitelje vedre glasbe nov album ter ga poredno naslovlil Lumparija.

Na novem albumu je Zlatko spet tak, kot ga poznamo: poln energije, veselja in prijetnih čustev.

V skladbah Lumparija, Zdaj živim, kot žena hoče, Vražja Štajerka in Cesarica mojega srca je nagajivo poskočen, nežnejše strune pa ubere v pesmih Brez ljubezni naju ni, Najina ljubezen, Zaigrajte mi, prijatelji in Tebi bi namenil vse noči.

Za veselo razpoloženje: Zlatko Dobrič

Večino pesmi za album Lumparija je Zlatko napisal sam, večinski avtor besedil pa je Vili Bertok. Med skladbami je tudi nekaj zanimivih priredb, na zgoščenki pa je kot dodatek uvrščen še Euromix – venček nekaterih najbolj odmevnih pesmi, ki so nas zastopale na Evroviziji in ki jih Zlatko pogosto zapoje na svojih koncertih.

Novi Zlatkov aranžer, mladi in obetavni Omer Ferencak, je vtisnil celotnemu projektu pečat bogatega zvoka in domiselnih instrumentalnih izpeljav.

Zlatko je popestril album Lumparija z dvema duetoma, ki ju je zapel z zvezdicama slovenske popularne glasbe: šaljivo pesem Vražja Štajerka z Natalijo Kolšek in romantično Najino ljubezen s Heleno Blagne.

Ob izidu albuma je priredil Zlatko v športni dvorani pri Lenartu tudi promocijski koncert, na katerem je bilo mogoče slišati več zanimivih glasbenih gostov, med njimi tudi damo hrvaške glasbene scene Meri Cetinič, ki je v Sloveniji že lep čas ni bilo slišati.

Koncertu pri Lenartu že sledi obsežna turneja, tako da bodo imeli Zlatkove nove skladbe priložnost slišati ljubitelji

vesele in čustvene popularne glasbe po vsej Sloveniji. Lumparija je po albumih Ne joči, Ančica, Ni važno, če govoriš, Marička, Vino in kitara. Naj se sliši, Milijonar – če naštejemo le najbolj odmevne – že dvajseti samostojni glasbeni projekt Zlatka Dobriča.

Zlatko pripravi vsako leto več velikih koncertov, lani jih je bilo, denimo, devet, manjših nastopov, solističnih ali z ansamblom Novi akordi po diskotekah, klubih in drugih prizoriščih širom po Sloveniji pa sploh ni mogoče prešteti. Njegovi nastopi so vedri in temperamentni, na njih da vedno vse od sebe in je zadovoljen, ko vidi, da poslušalci odhajajo domov veselo razpoloženi. In prav po to na njegove koncerte vedno znova prihajajo.

Američanin in Odrančan

- * V otroštvu sem se največ igral s črnici
- * Prvi sladoled sem okusil že okrog leta 1930
- * Med živalmi imam najraje krave
- * Najljubše opravilo: kartanje
- * Najboljša tekočina za žejo in ...: vino

To fotografijo smo prinesli iz Amerike. Posnetek je nastal, ko sem imel prvo obhajilo. Ob meni stoji sestra Mera.

Poglejte, kakšen fant sem bil, ko mi je bilo 18 let! Na desni strani stoji ob meni prijatelj Štefan Mertik.

Zdi se mi, da imam tudi jaz zanimivo preteklost, zato sem pristal na predstavitev v Penu, za kar me je nagovoril vaš sodelavec.

Črnici, sladoled, avto

Moja življenjska pot se je začela leta 1927 v Clevelandu v Ameriki. Tja se je izselil iz Odrancev moj oče že pred 2. svetovno vojno, mama pa je odšla za njim kasneje. Staršema se je rodil prvi otrok že doma, potem nas je prišlo na svet še sedem. Jaz sem bil četrti. Spominjam se, da smo živeli v četrti, kjer je bilo veliko črnskih družin, in da sem se največkrat igral s črnici. Ko sem bil malo večji, tam okrog petega leta, me je neki gospod večkrat povabil, da sem se vozil z njim po nakupih zelenjave in drugega na okoliške farme. To so bile moje prve vožnje z avtomobilom. Takrat seveda nisem vedel, da v Sloveniji tedaj še niso imeli avtov; prav tako otroci na podeželju najbrž niso poznali ne sladoleda in ne žvečilnih gumijev, ki smo jim mi rekli »čumgan«. In pred sedemdesetimi leti sem že jedel celo banane.

Iz življenja v Ameriki se spomnim le še tega, da sem tam hodil k prvemu obhajilu. Ko mi je bilo skoraj osem let, pa smo se napotili domov, in to cela družina. Vkrkali smo se na ladjo, ki se je imenovala Frenchline. Med vožnjo nekje na sredini Atlantskega oceana smo zvedeli, da so v Marseillu v Franciji ubili jugoslovanskega kralja Aleksandra. Postali smo zaskrbljeni, kaj nas čaka v Jugoslaviji. Oče bi se najraje obrnil, vendar poti nazaj ni bilo več. Srečno smo prispeli v pristanišče v Franciji, od tam pa smo se čez dva dni pripeljali z vlakom na železniško postajo v Beltince. Doma v Odrancih nas je čakala večja kmetija s hišo, za katero sta starša pošiljala denar najstarejšemu sinu, ki je ostal doma. In takoj sem moral začeti z delom na njivah, čeprav tega v Ameriki nisem počel.

Še vedno se vozim tudi s kolesom. V tej skupini odranskih upokoencev stojim v prvi vrsti na desni strani.

Tudi traktor in avto še rad vozim. Takole me je ujel v teleobjektiv prijatelj Žabot z Dolnje Bistrice, ko smo se vračali s srečanja v Kantini pri Muri.

Krave me imajo rade, jaz pa njih. Čeprav imam že 75 let, jih še vedno vsak dan ročno molzem.

Delal sem ...

Ko sem odrasel, bilo mi je dvajset let, sem se poročil z Marijo in nato odšel na sezonsko delo v razne kraje v Sloveniji. Delal sem večinoma na cestnih gradbiščih. V Šenčurju so me izbrali celo za skupinovodjo. Takrat sem se naučil tudi marsikaj kuhati. Zdaj sem že vse pozabil, tako da me pri štedilniku nikoli ni. Verjetno mi žena tudi ne bi pustila, tako kot jaz ne vidim rad nje pri sodih za vino. No, vinsko trto pa zna rezati bolje od mene. Leta 1951 sem dobil stalno službo v Kmetijski zadrugi Lipa - Odranci. Bil sem blagajnik. Od leta 1964 do upokojitve 1989. pa sem delal kot skladiščnik - prodajalec v KZ Črenšovci v Odrancih, Črenšovcih in nekaj časa tudi na Srednji Bistrici. Ves čas sem delal tudi na kmetiji. Še vedno

Nada in Darinka

Ko sta odraščali, sta se obe pisali Kolarič (sta sestrični), doma pa sta bili na Hotizi. Zdaj živita in delata v Ingolstadt. Nada (na levi) se je »preimenovala« v Dinulović, Darinka pa v Kelenc. Ena in druga sta skupaj s svojima možema poskrbeli za hišo v domovini. In katera je boljše? Pred pričami sta vsaka zase trdili, da se ne dasta druga drugi - premagati v vožnji s kolesom. Preverjanje sledi.

pen par

FOTO JOG

Skoraj ne mine dan, da ne bi z ženo Marijo vrgla kart. Trdim, da sem boljši od nje, čeprav se ona ne da...

imam v hlevu štiri krave - Šemo, Šeko, Cveto in Špelo - , ki jih tudi ročno molzem vsak večer in zjutraj, mleko pa nosim v zbiralnico. Zdaj so vse breje. Krave so moje najljubše živali, rad pa imam tudi druge.

Svojčas sem bil tudi aktiven na družbenopolitičnem področju. Tako sem bil daljše obdobje predsednik KS Odranci in en mandat član republiškega zbora združenega dela. Zdaj me politika skoraj ne zanima več.

Moje najljubše opravilo je kartanje s prijatelji in znanci. Skoraj vsak dan vrževa karte tudi z ženo. Mislim, da sem boljši od nje, čeprav ona tega noče priznati, zato se včasih tudi skregava, ampak ne čisto zares. Rad zahajam tudi v vinograd v Dolgovaške gorice, kjer pa večino delo opravijo mlajši. S športom se ne ukvarjam, rad pa gledam skoraj vse o športu na televiziji. Nekoč sem igral biljard in šah, in to, upam si reči, dokaj dobro.

Jožef G. Bistriški